

**İLETİŞİM VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
KAMOYU ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRLÜĞÜ**

**2023 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ ARALIK 2022
ARAŞTIRMASI**

Doi

10.5281/zenodo.7502172

ARALIK 2022

İÇİNDEKİLER

İLETİŞİM VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ARALIK AYI CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM ARAŞTIRMASI

1. Araştırma Hakkında Bilgi.....	1
2. Araştırma Sorularının Yüzdelik Dağılımları	1
2.1. Türkiye'nin En Önemli Sorunu "Ekonomi"	1
2.2. Cumhurbaşkanı Adayında Olması İstenen Özellikler	2
2.3. Altılı Masanın Adayını Belirlememiş Olması Muhalefeti Olumsuz Etkiler	3
2.4. İktidarın Başörtüsü Teklifini Destekleyenler Desteklemeyenlerden Daha Fazla	4
2.5. Altılı Masa Muhalefet Grubunun Başörtüsü Politikasını Desteklemeyenler Destekleyenlerden Daha Fazla	4
2.6. İktidarın Anayasa Değişiklik Paketi İçin HDP İle Görüşmesi Desteklenmiyor.....	5
2.7. Altılı Masanın Parlamenter Sistem İçin Anayasa Teklif Önerisi	6
2.8. CHP Ekonomi Vizyon Belgesi Başarılı Bulunmadı.....	6
2.9. Çoğunluğun Algısı: "Seçimi Cumhur İttifakı Kazanacak"	7
2.10. Bu Pazar Seçim olsa Partilerin Aldığı Oylarda Cumhur İttifakı ve Altılı Masa Birbirine Çok Yakın	8
2.11. Toplamda Altılı Masanın Muhtemel Adayları Açık Farkla Önde	9
3. Karşılaştırmalar	10
3.1. Diğer Muhalefetin Oylarının Büyük Çoğunluğunu Altılı Masa Alıyor	10
3.2. HDP Seçmeninden En Yüksek Oyu "Kılıçdaroğlu" ve "İMAMOĞLU" alıyor.....	11
3.3. İktidar Seçmeni Seçimi Kazanma Konusunda Daha Güçlü Bir İnanca Sahip	14
3.4. Tayyip ERDOĞAN Seçmenin Seçimi Kazanma İnancı Daha Yüksek.....	16
3.5. Cumhurbaşkanı Adayında Olması Gereken Özellikler ve Parti Oy Dağılımları.....	18
3.6. Adayın Belirlenmemesi CHP ve İyi Parti Seçmeni Tarafından Olumsuz Değerlendiriliyor	21
3.7. İktidarın Başörtüsü Politikasını AK Parti Seçmeni %71, MHP Seçmeni % 54 Oranında Destekliyor	24
3.8. Muhalefetin Başörtüsü Politikasını CHP Seçmeni % 35, İyi Parti Seçmeni % 41 Oranında Destekliyor	26
3.10. Parlamenter Sisteme Geçiş Teklifi Muhalefet Seçmenleri Tarafından Yüksek Kabul Görüyor	30
3.11. CHP'nin Ekonomi Vizyon Belgesini CHP'li Seçmenin Yarıısı Başarılı Buldu	32
3.12. 29 Yaş ve Altı Yaş Gruplarında CHP Önde	34
3.13. Seçmenler Yaşlandıkça Erdoğan; Gençleştikçe Yavaş ve İmamoğlu Önde	36
3.14. Gelir Arttıkça AK Parti, Azaldıkça CHP Daha Fazla Oy Alıyor.....	38
3.15. Gelir Azaldıkça Muhalefet Adaylarının Oyu Azalıyor	40
3.16. İlköğretim ve Ortaöğretim Düzeyinde Muhalefetin Oyu Düşük	42
3.17. Eğitim Seviyesi Yükseldikçe ERDOĞAN'ın Oyu Düşüyor	44

GRAFİKLER

GRAFİK 1: TÜRKİYE'NİN EN ÖNEMLİ SORUNU	2
GRAFİK 2: CUMHURBAŞKANI ADAYINDA OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER.....	3
GRAFİK 3: ALTILI MASA ADAYININ BELİRLENMEMESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER	3
GRAFİK 4: İKTİDARIN BAŞÖRTÜSÜ TEKLİFİNİN DESTEKLENME DURUMU.....	4
GRAFİK 5: ALTILI MASANIN BAŞÖRTÜSÜ POLİTİKASIYLA İLGİLİ GÖRÜŞLER.....	5
GRAFİK 6: ANAYASA DEĞİŞİKLİK PAKETİ İÇİN AK PARTİ'NİN HDP İLE GÖRÜŞMESİ	5
GRAFİK 7: ALTILI MASANIN ANAYASA TEKLİ ÖNERİSİ	6
GRAFİK 8: CHP VİZYON BELGESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER	7
GRAFİK 9: SEÇİMİ HANGİ İTTİFAK KAZANIR?	8
GRAFİK 10: BU PAZAR SEÇİM OLSA HANGİ PARTİYE OY VERİLECEK?	9
GRAFİK 11: BU PAZAR SEÇİM OLSA HANGİ ADAYA OY VERİRSİNİZ?.....	9
GRAFİK 12: ADAYLARIN ALDIĞI OYLARIN İTTİFAKLARA DAĞILIMI	10
GRAFİK 13: PARTİ OY DAĞILIMLARI VE İTTİFAK ADAYLARI	11
GRAFİK 14: HANGİ ADAY HANGİ PARTİDEN NE KADAR OY ALIYOR?	13
GRAFİK 15: OY VERİLECEK PARTİ VE HANGİ İTTİFAK SEÇİMİ KAZANACAK ALGISI.....	15
GRAFİK 16: OY VERİLECEK ADAY VE SEÇİMİ HANGİ İTTİFAKIN KAZANACAĞI İNANCI.....	17
GRAFİK 17: PARTİLERİN OY DAĞILIMLARI VE CUMHURBAŞKANI ADAYINDA İSTENEN ÖZELLİKLER	20
GRAFİK 18: PARTİ OY DAĞILIMI VE MUHALEFETİN ADAYINI AÇIKLAMAMASI HAKKINDAKİ KANAAT	23
GRAFİK 19: PARTİ OY DAĞILIMLARI VE İKTİDARIN BAŞÖRTÜSÜ POLİTİKASI	25
GRAFİK 20: PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI VE 6'LI MASANIN BAŞÖRTÜSÜ POLİTİKASI.....	27
GRAFİK 21: PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI VE AK PARTİ'NİN HDP İLE GÖRÜŞMESİ.....	29
GRAFİK 22: PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI VE ALTILI MASA ANAYASA TEKLİFİ	31
GRAFİK 23: PARTİ OY DAĞILIMLARI VE CHP EKONOMİ VİZYON BELGESİ	33
GRAFİK 24: DENEKLERİN YAŞ DÜZEYLERİNE GÖRE PARTİ OY DAĞILIMLARI	35
GRAFİK 25: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN YAŞLARI VE ADAY TERCİHLERİ	37
GRAFİK 26: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN GELİRİ VE PARTİLERİN OY DAĞILIMLARI.....	39
GRAFİK 27: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN GELİRİ VE OY TERCİHLERİ	41
GRAFİK 28: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN GELİRİ VE OY TERCİHLERİ	43
GRAFİK 29: EĞİTİM DÜZEYİ VE OLASI ADAYLARIN OY DAĞILIMLARI	45

TABLolar

TABLO 1: PARTİ OY DAĞILIMLARI VE İTTİFAK ADAYLARI	11
TABLO 2: HANGİ ADAY HANGİ PARTİDEN NE KADAR OY ALIYOR	14
TABLO 3: OY VERİLECEK PARTİ VE HANGİ İTTİFAK SEÇİMİ KAZANACAK ALGISI	16
TABLO 4: OY VERİLECEK ADAY VE SEÇİMİ HANGİ İTTİFAKIN KAZANACAĞI İNANCI	18
TABLO 5: PARTİLERİN OY DAĞILIMLARI VE CUMHUR BAŞKANI ADAYINDA İSTENEN ÖZELLİKLER	21
TABLO 6: PARTİ OY DAĞILIMI VE MUHALEFETİN ADAYINI AÇIKLAMAMASI HAKKINDAKİ KANAAT	24
TABLO 7: PARTİ OY DAĞILIMLARI VE İKTİDARIN BAŞÖRTÜSÜ POLİTİKASI.....	26
TABLO 8: PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI VE 6'LI MASANIN BAŞÖRTÜSÜ POLİTİKASI.....	28
TABLO 9: PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI VE AK PARTİ'NİN HDP İLE GÖRÜŞMESİ.....	30
TABLO 10: PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI VE ALTILI MASA ANAYASA TEKLİFİ.....	32
TABLO 11: PARTİ OY DAĞILIMLARI VE CHP EKONOMİ VİZYON BELGESİ	34

TABLO 12: DENEKLERİN YAŞ DÜZEYLERİNE GÖRE PARTİ OY DAĞILIMLARI	36
TABLO 13: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN YAŞLARI VE ADAY TERCİHLERİ	38
TABLO 14: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN GELİRİ VE PARTİLERİN OY DAĞILIMLARI	40
TABLO 15: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN GELİRİ VE OY TERCİHLERİ	42
TABLO 16: ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN EĞİTİM DÜZEYİ VE PARTİ OY DAĞILIMLARI	44
TABLO 17: EĞİTİM DÜZEYİ VE OLASI ADAYLARIN OY DAĞILIMLARI	46

İLETİŞİM VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ARALIK AYI CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM ARAŞTIRMASI

1. Araştırma Hakkında Bilgi

Bu araştırma 2023 Yılında gerçekleştirilecek olan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Seçimi öncesinde seçmenlerin eğilimlerinin tanımlanması amacıyla Aralık 2022 dönemi için İletişim ve Toplum Araştırmaları Merkezi tarafından 05 Aralık 2022 ve 20 Aralık 2022 tarihleri arasında yapılan bir ölçümdür. Araştırma ekonomik yetersizlikler nedeniyle çevrimiçi ve dijital doğrudan postalama tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle araştırmada olasılıksız örneklem kullanılmıştır. Dolayısıyla bu araştırma tahminde bulunmaktan ziyade seçmen eğilimlerinin tespiti açısından önem taşımaktadır.

Araştırma 1118 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 75 ilden katılım sağlanmıştır. Örnekleme girenlerin çok az olması nedeniyle katılımın düşük olduğu iller diğer kategorisine alındığında araştırmaya katılanların yüzde 84'ü 27 ilden katılım göstermişlerdir. Bu iller Adana, Aksaray, Ankara, Antalya, Aydın, Bursa, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İzmir, İstanbul, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Ordu, Samsun, Şanlıurfa, Trabzon, Uşak ve Van'dır.

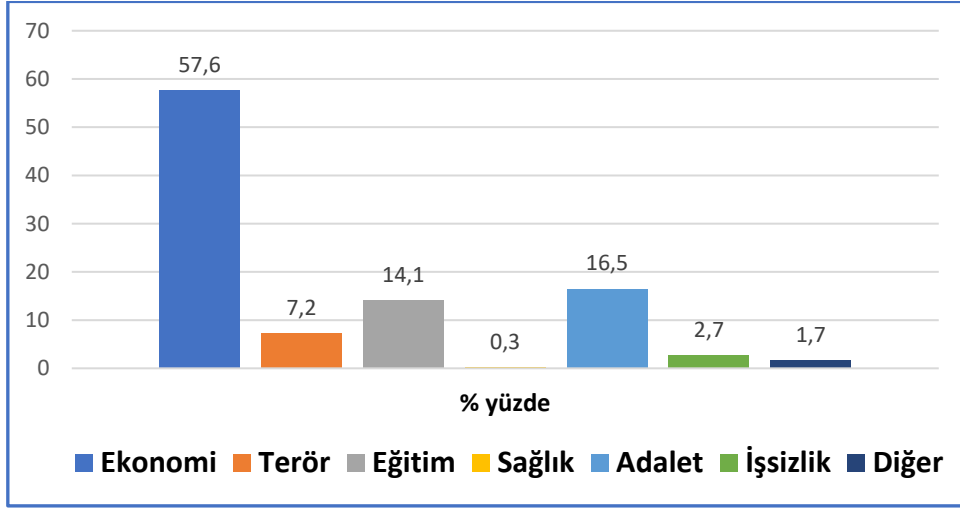
Araştırmaya katılanların yüzde 32,9'u 18-22 yaş; yüzde 18,3'ü 23-29 yaş; yüzde 20'si 30-37 yaş, yüzde 15,3'ü 38-45 yaş ve yüzde 13,5'i 46-67 yaş aralığındadır. Dolayısıyla araştırmaya katılanlar yaklaşık yüzde 51' 30 yaşın altındaki seçmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanların eğitim durumları incelendiğinde yüzde 2,8 ilköğretim, yüzde 10,2 ortaöğretim, yüzde 24,2 ön lisans, yüzde 39,1 lisans, yüzde 21,6 lisansüstü ve yüzde 2,1 diğer eğitim düzeylerini içermektedir. Araştırmaya katılanların gelir durumlarına bakıldığında ise yüzde 20,3'ü 500 – 3000 TL, yüzde 22,7'si 3500-6000 TL, yüzde 21,2'si 6300 – 10000 TL, yüzde 29'u 10500 – 20000 TL ve yüzde 6,8'i 22 000 – 60000 aralığında gelire sahiptir.

2. Araştırma Sorularının Yüzdelerle Dağılımları

2.1. Türkiye'nin En Önemli Sorunu "Ekonomi"

Araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 58'i Türkiye'nin en önemli sorununun "ekonomi" olduğunu belirtmiştir. Daha önceki dönemlerde Türkiye'nin en önemli sorunları arasında ilk ya da ikinci sırada çıkan "terör" konusu araştırmaya katılanlar tarafından Türkiye'nin dördüncü sıradaki bir sorunu olarak gözlenmiştir. İkinci sırada "adalet" konusu yer alırken üçüncü sırada "eğitim" sorunu dile getirilmiştir (Grafik 1).

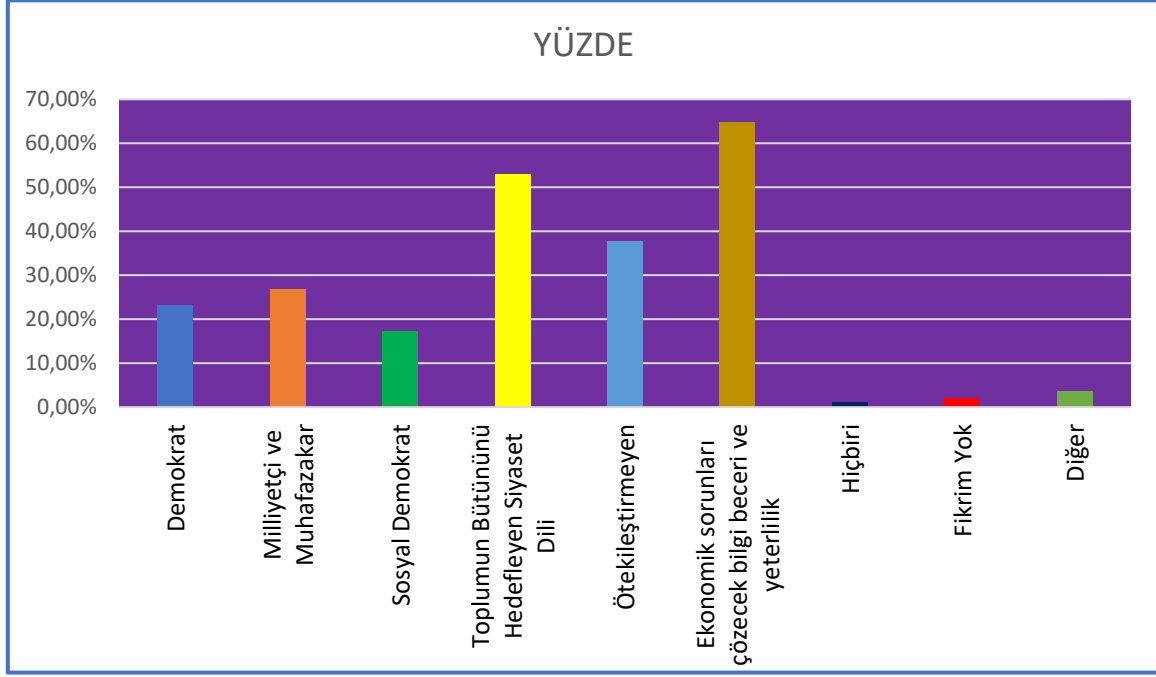
Grafik 1: Türkiye'nin En Önemli Sorunu

2.2. Cumhurbaşkanı Adayında Olması İstenen Özellikler

Araştırmada Cumhurbaşkanı adayında olması istenen en önemli özellik “Ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve yetkinlikte olmalı” olarak belirlenmiştir. “2023’te yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde bir Cumhurbaşkanı adayında olması gerektiğini düşündüğünüz özellikleri aşağıda listelenen maddelerde belirtiniz. Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.” şeklinde sorulan soruya araştırmaya katılanların yüzde 64,7’si bu cevabı vermiştir. Diğer cevaplara bakıldığında araştırmaya katılanların yüzde 53’ü “toplumun her kesimini kucaklayan bir siyaset dili olmalı”, % 37,6’sı “kimseyi ötekileştirmemeli”, yüzde 26,7’si “milliyetçi ve muhafazakar olmalı”, yüzde 23,1’i “demokrat olmalı”, yüzde 17,3’ü “sosyal demokrat olmalı”, yüzde 2,1’i “fikrim yok”, yüzde 1’i “hiçbiri” ve yüzde 3,7’si “diğer” cevabını vermiştir (Grafik 2). Dolayısıyla araştırmaya katılanlar Cumhurbaşkanı adayında olması gereken özelliklerden ilk üçünü ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve niteliğe sahip olmak, toplumun tümünü hedefleyen bir siyaset dili olmak ve ötekileştirmemek şeklinde sıralamışlardır.

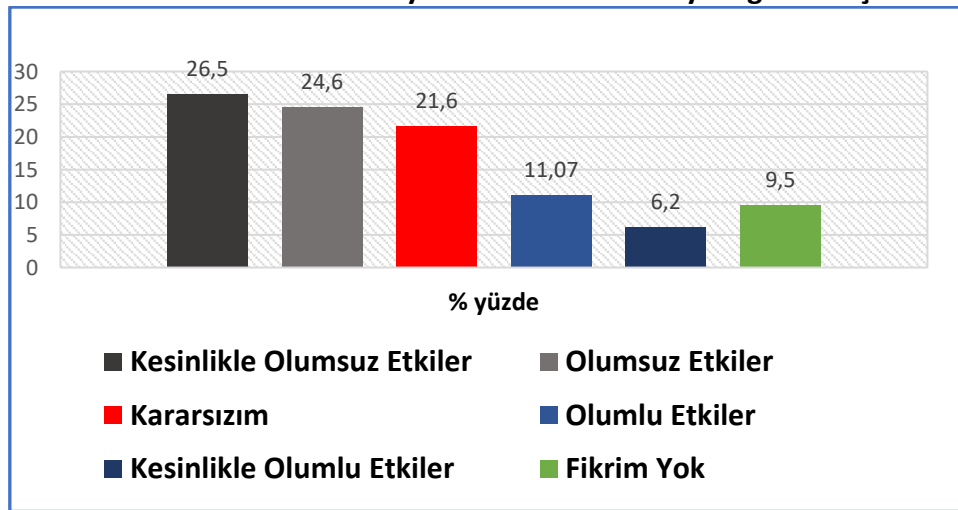
Grafik 2: Cumhurbaşkanı Adayında Olması Gereken Özellikler

2.3. Altılı Masanın Adayını Belirlememiş Olması Muhalefeti Olumsuz Etkiler

Siyasetin ve medyanın gündemindeki öncelikli konulardan biri Altılı Masa olarak ifade edilen muhalefet grubunun adayının kim olacağıdır. Altılı Masa adayının belirlenmesinin ya da belirlenmemesinin muhalefetin seçim başarısı konusunda nasıl bir etki yapacağıyla ilgili çeşitli tartışmalar gündeme gelmektedir. Bu bağlamda araştırmada araştırmaya katılanlara Altılı Masa olarak ifade edilen muhalefet grubunun adayını belirlememiş olmasının seçim başarılarını olumlu ya da olumsuz nasıl etkileyeceği sorulmuştur.

Grafik 3: Altılı Masa Adayının Belirlenmemesiyle İlgili Görüşler

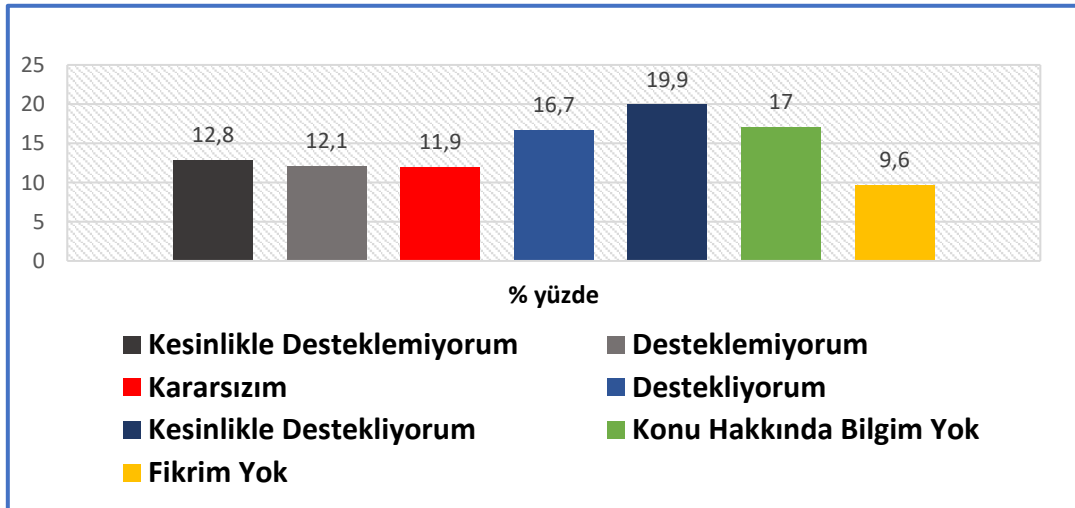
Araştırma sonucuna göre araştırmaya katılanların büyük bir bölümü adayın belirlenmemesinin muhalefetin seçim başarısını olumsuz olarak etkileyeceğini belirttikleri görülmüştür. “Kesinlikle

olumsuz etkiler” ve “olumsuz etkiler” cevapları birleştirildiğinde araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 51’i adayın belirlenmemesinin olumsuz etkisi olacağını belirtmişlerdir. Olumlu etkileyeceği ile ilgili cevaplar ise araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 17’si tarafından verilmiştir (Grafik 3).

2.4. İktidarın Başörtüsü Teklifini Destekleyenler Desteklemeyenlerden Daha Fazla

Cumhuriyeti Halk Partisi Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU’nun başörtüsü konusunda kanuni düzenleme teklifiyle başlayan başörtüsü gündemi iktidar partisinin konuyla ilgili anayasa teklifiyle genişlemiştir. Bu süreçte hem iktidar grubunda bulunan partilerin hem de muhalefet grubunda bulunan partilerin söylem ve eylemleri olmuştur. Bununla ilgili olarak araştırmada önce iktidar kanadının başörtüsü konusundaki politikası araştırmaya katılanları sorulmuştur. Buna göre araştırmaya katılanların yaklaşık %37’si iktidarın başörtüsü politikasını desteklediğini belirtirken yaklaşık yüzde 25’i desteklemediğini belirtmiştir. Konuyla ilgili kararsızım, fikrim yok ve konuyla ilgili bilgim yok diyenler yaklaşık %38’dir (Grafik 4).

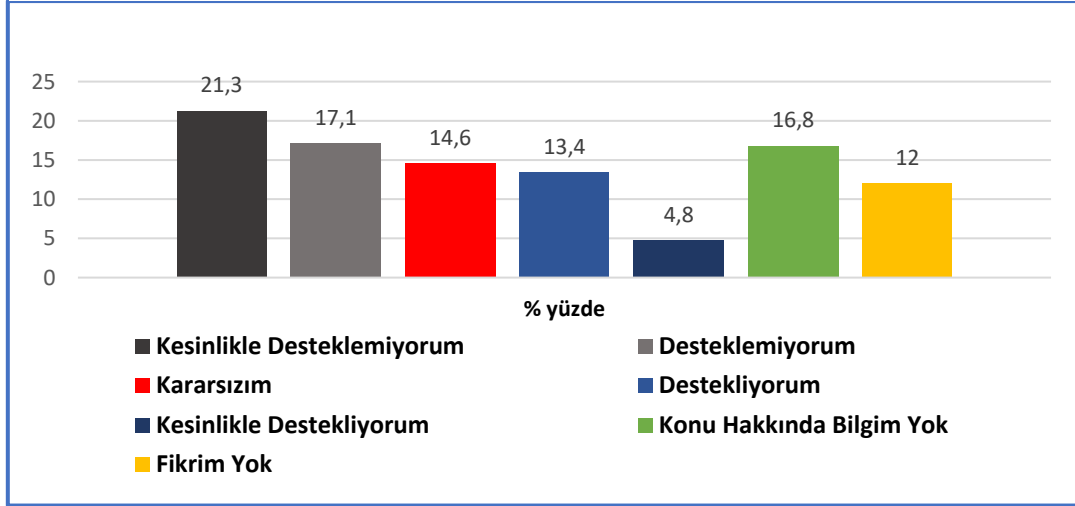
Grafik 4: İktidarın Başörtüsü Teklifinin Desteklenme Durumu

2.5. Altılı Masa Muhalefet Grubunun Başörtüsü Politikasını Desteklemeyenler Destekleyenlerden Daha Fazla

Gelişen süreçte Altılı Masa olarak bilinen muhalefet grubunun “başörtüsü” konusundaki tutumunun araştırmaya katılanlar tarafından desteklenmediği söylenebilir. Araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 37’si Altılı Masanın başörtüsü politikasını desteklemediğini söylerken yaklaşık yüzde 18’i desteklediğini belirtmiştir. Bu soruya “kararsızım”, “konu hakkında bilgim yok” ve “fikrim yok” diyenler ise yaklaşık olarak yaklaşık yüzde 37 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla araştırmaya katılanların iktidarın başörtüsü teklifiyle ilgili görüşleriyle muhalefetin aynı konudaki tutumu konusundaki görüşlerinin önemli bir kısmının tarafsızlık düzeyinde olduğu söylenebilir (Grafik 5).

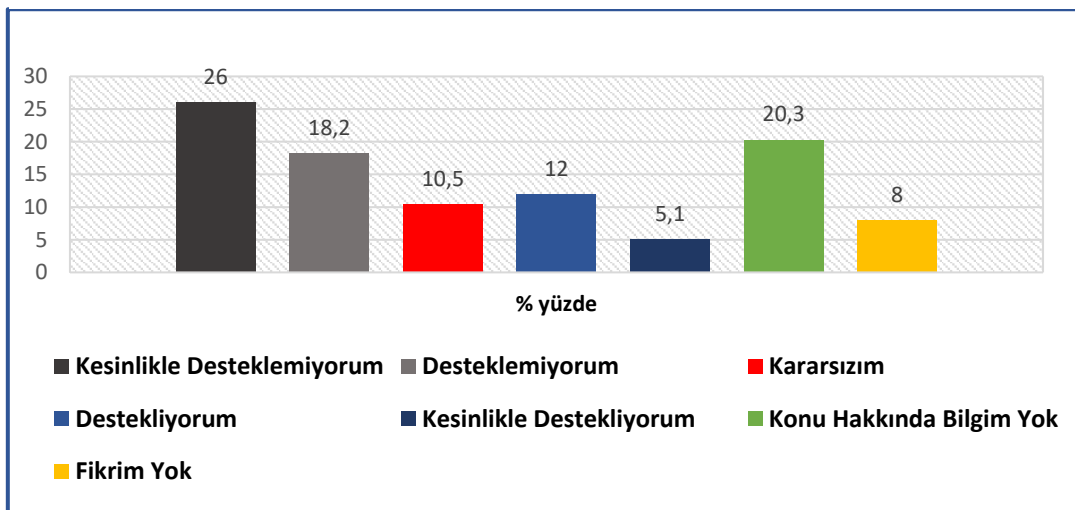
Grafik 5: Altılı Masanın Başörtüsü Politikasıyla İlgili Görüşler

2.6. İktidarın Anayasa Değişiklik Paketi İçin HDP İle Görüşmesi Desteklenmiyor

Başörtüsü konusunda anayasa değişiklik paketi nedeniyle AK Parti Grubu Mecliste HDP Grubuyla bir görüşme gerçekleştirmiştir. Bunun üzerine gerçekleşen tartışmalarda iktidar grubu bu görüşmeyi normal olarak tanımlarken muhalefet grubu yoğun eleştirilerde bulunmuştur. Bununla ilgili olarak AK Parti'nin bu eylemi araştırmaya katılanları sorulmuş ve elde edilen sonuçlara göre araştırmaya katılanların büyük bir bölümünün bu görüşmeyi desteklemedikleri görülmüştür. Araştırmaya katılanların yüzde 26'sı kesinlikle desteklemediğini ve yüzde 18'i kesinlikle desteklemediğini söylerken yüzde 12'si desteklediğini ve yüzde 5'i kesinlikle desteklediğini belirtmiştir. Konuyla ilgili bir bilgisi olmadığını söyleyen, kararsız olduğunu belirten ya da fikri olmadığını dile getirenlerin oranı ise yaklaşık olarak yüzde 30'dur (Grafik 6).

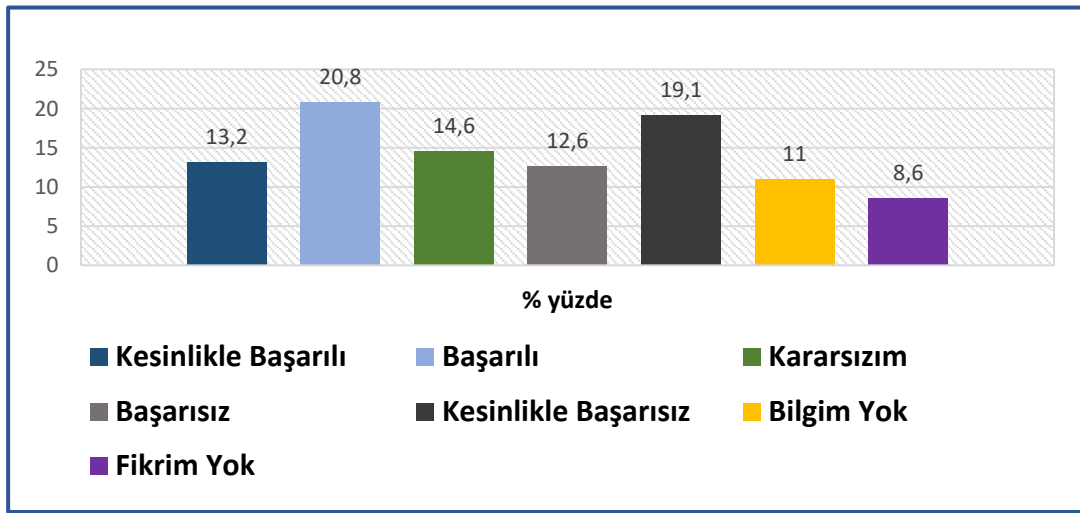
Grafik 6: Anayasa Değişiklik Paketi İçin AK Parti'nin HDP ile görüşmesi

2.7. Altılı Masanın Parlamenter Sistem İçin Anayasa Teklif Önerisi

Altılı Masa olarak tanımlanan muhalefet grubu en önemli seçim vaadi olan güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçişin ön plana çıktığı bir anayasa teklif hazırladı. Bu teklifin kamuoyuyla paylaşılması sonrasında medya ve kamuoyunun gündemlerinden biri haline geldi. Araştırmada bu teklifin başarılı bulunup bulunmadığı katılımcılara soruldu. Araştırma sonucuna göre anayasa teklifinin başarılı ve başarısız bulunması arasında çok düşük bir fark olduğu görüldü. Araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 34'ü bu teklifi başarılı bulurken yaklaşık yüzde 31'i başarılı bulmamıştır. Bu konuda bilgin yok, fikrim yok ve kararsızım diyenlerin oranı ise yaklaşık yüzde 33 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 7).

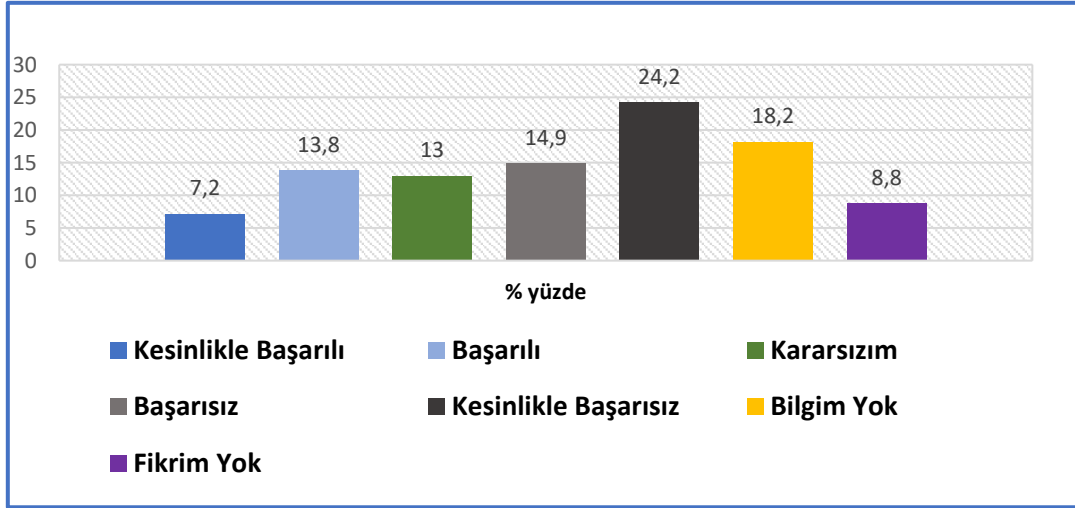
Grafik 7: Altılı Masanın Anayasa Tekli Önerisi

2.8. CHP Ekonomi Vizyon Belgesi Başarılı Bulunmadı

Aralık ayında siyasetin ve medyanın gündemindeki önemli konulardan biri de CHP'nin açıkladığı Ekonomi Vizyon Belgesi oldu. Bu araştırmada açıklanan Ekonomi Vizyon Belgesinin başarılı bulunup bulunmadığı sorgulanmıştır. Elde edilen verilere göre CHP'nin Ekonomi Vizyon Belgesi araştırmaya katılanların önemli bir çoğunluğu tarafından başarılı (araştırmaya katılanların yaklaşık %39'u) bulunmazken yüzde 21'i tarafından başarılı bulunmuştur. Araştırmaya katılanların yaklaşık %40'ı ise "kararsızım", "bilgin yok" ve "fikrim yok" cevaplarını verdikleri görülmüştür. Özellikle araştırmaya katılanların yüzde 18'inin konu hakkında bilgisinin olmadığını söylemesi Ekonomi Vizyon Belgesinin kitlelere yeterince duyurulamadığı sonucunu doğurmaktadır (Grafik 8).

Grafik 8: CHP Vizyon Belgesiyle İlgili Görüşler

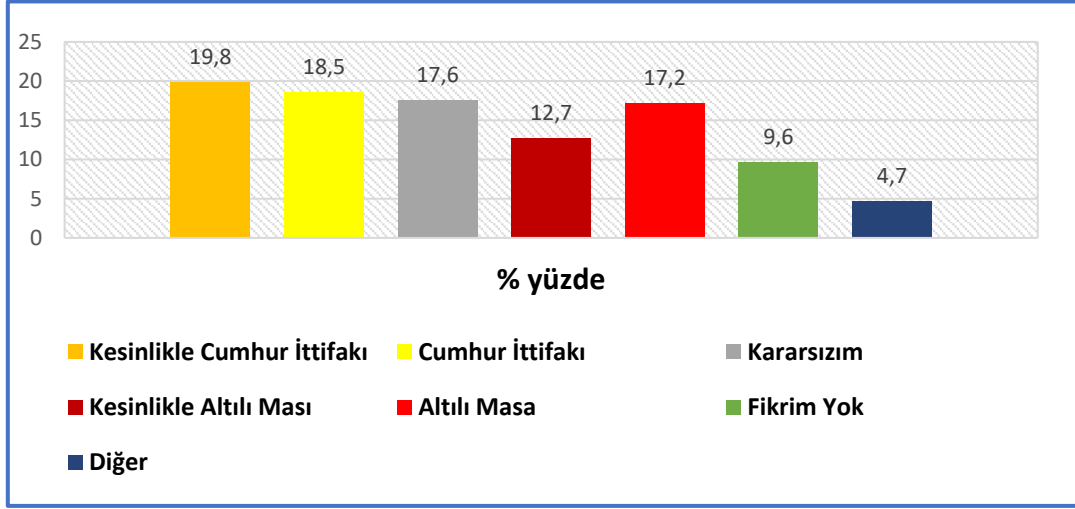

2.9. Çoğunluğun Algısı: “Seçimi Cumhuriyet İttifakı Kazanacak”

Seçmenlerin yapılacak seçimde kimin kazanacağı ile ilgili algısı onların oy verme davranışını kararlaştırmalarında önemli bir etken olan seçim atmosferinin şekillenmesi açısından önemlidir. Dolayısıyla bu algı seçim sürecinde yürütülecek seçim kampanyasının başarısını etkileyecektir. Bu bakımdan siyasal kampanya yürütücülerinin bu algıyı lehlerine çevirmek için başta kitle iletişim araçları olmak üzere çeşitli strateji ve araçlarla çalışmalar yapmaları gerekmektedir. Sonuç itibarıyla araştırmada elde edilen bu veri araştırmanın değerini artırmaktadır.

Araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 38’i Cumhurbaşkanlığı Seçimini Cumhuriyet İttifakının kazanacağını söylerken yaklaşık yüzde 30’u seçimi Altılı Masanın adayının kazanacağını belirtmiştir. Buna karşın “Kararsız” olanlar yaklaşık yüzde 17 ve “fikrim yok” diyenler ise yaklaşık yüzde 10’dur. Araştırmaya katılanların çoğunluğunun Cumhuriyet İttifakının kazacağını söylemesi kadar kararsızların bu kadar yüksek bir oran olması da önemli bir sonuç olarak değerlendirilebilir (Grafik 9).

Grafik 9: Seçimi Hangi İttifak Kazanır?

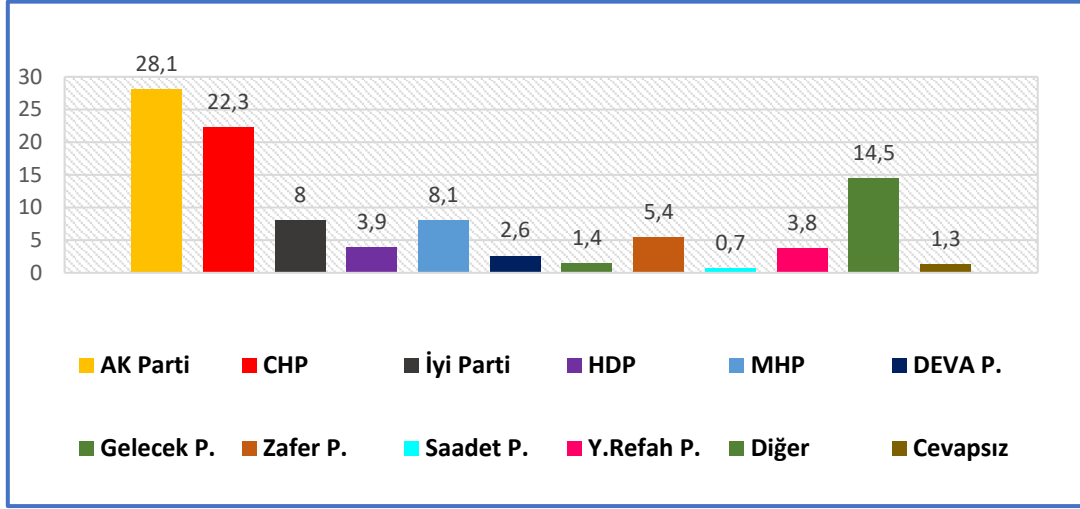

2.10. Bu Pazar Seçim olsa Partilerin Aldığı Oylarda Cumhur İttifakı ve **Altılı Masa** Birbirine Çok Yakın Çalışmada araştırmaya katılanlara bu pazar seçim olsa hangi partiye oy verecekleri sorulmuştur. Bu soru zorlayıcı ölçek mantığıyla hazırlanmıştır. Dolayısıyla soruya alınacak cevaplar arasında “kararsızım” seçeneği verilmemiştir. Bunun yerine soruyu cevapsız bırakma imkanı verilmiş ve cevaplara “diğer” seçeneği eklenmiştir. Cevapsız bırakanların oranı yaklaşık yüzde 1,3 olarak gerçekleşmiştir. Diğer seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise yaklaşık yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla araştırmaya katılanların yüzde 14’ünün işaretlediği “diğer” seçeneğinin tercihini belirtmek istemeyenler ya da kararsız olanlar gibi çeşitli gerekçelere sahip olanlar tarafından tercih edildiği düşünülebilir.

Araştırmaya katılanların yüzde 28,1’ AK Parti, yüzde 22,3’ü CHP, yüzde 8’i İyi Parti, yüzde 8,1’ MHP, yüzde 3,9’u HDP, yüzde 2,6’sı DEVA Partisi, yüzde 1,4’ü Gelecek Partisi, yüzde 5,4’ü Zafer Partisi, yüzde 0,7’si Saadet Partisi ve yüzde 3,8’i Yeniden Refah Partisine oy vereceğini belirtmiştir. Dolayısıyla partiler bazında alınan bu oyların ittifaklar bağlamında gruplandığında; Cumhur İttifakının yaklaşık yüzde 36, Altılı Masanın ise yaklaşık yüzde 35 oy aldığı görülmüştür (Grafik 10).

Bu tür tahminlerde bulunma sorularında araştırma hakkında bilgi verilen bölümde de belirtildiği gibi çalışmanın çevrim içi ve dijital ortamda doğrudan postalama yoluyla gerçekleştirilmesi ve bu nedenle olasılıksız örneklem türünün kullanılması hususu dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla bu çalışma tahminde bulunma konusunda dezavantajlara sahiptir. Ancak diğer sorularla birlikte okunarak seçmen eğilimlerinin tespiti açısından önemli bir araştırmadır.

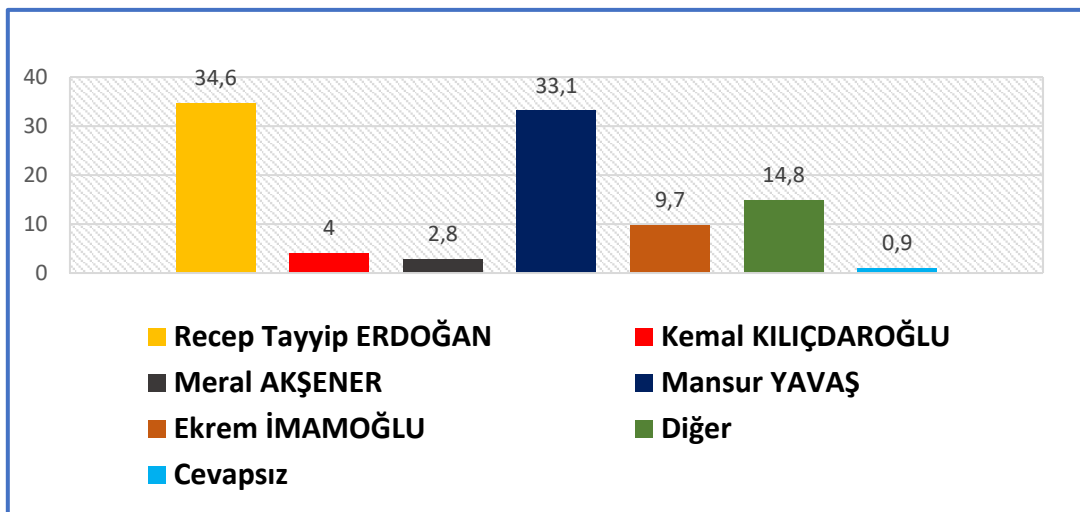
Grafik 10: Bu Pazar Seçim Olsa Hangi Partiye Oy Verilecek?

2.11. Toplamda Altılı Masanın Muhtemel Adayları Açık Farkla Önde

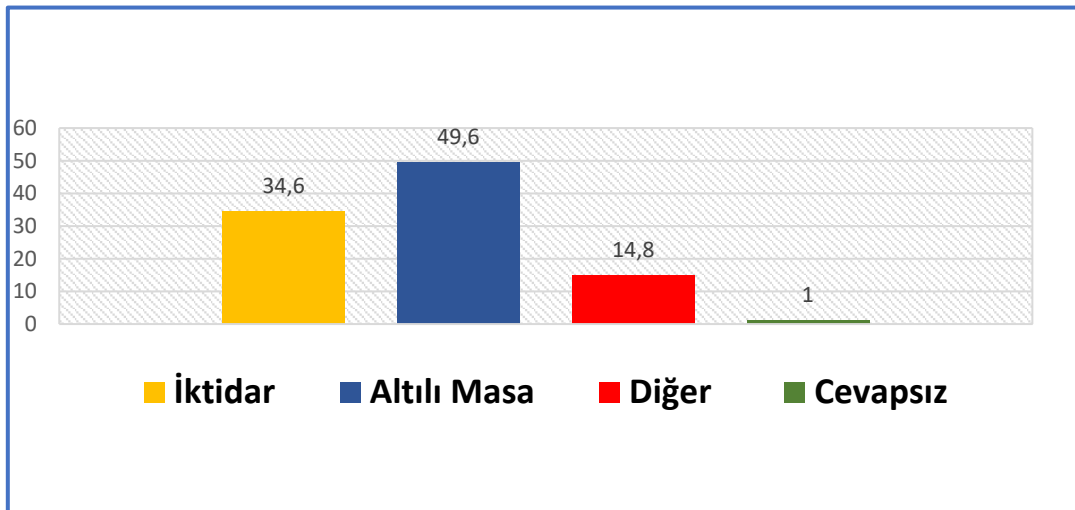
Araştırmada Cumhur İttifakı ve Altılı Masanın Cumhurbaşkanlığı Seçimi için isimleri gündeme gelen muhtemel adayları ittifak belirtmeksizin birlikte oylanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre bu pazar seçim olsa araştırmaya katılanların yüzde 34,6'sı Recep Tayyip ERDOĞAN'a, yüzde 33,1'i Mansur YAVAŞ'a, yüzde 9,7'si Ekrem İMAMOĞLU'na, yüzde 4'ü Kemal KILIÇDAROĞLU'na ve yüzde 2,8'i Meral AKŞENER'e oy vereceğini belirtmiştir. Araştırmaya katılanların yüzde 14,8'i ise diğer isimlere oy vereceğini ifade etmiştir (Grafik 11).

Grafik 11: Bu Pazar Seçim Olsa Hangi Adaya Oy Verirsiniz?

Adayların aldıkları oy ittifaklar bağlamında gruplandırıldığında iktidarın toplam oyu yüzde 34,6 olurken muhalefet adayları yüzde 49,6 olarak gerçekleşmektedir (Grafik 12). Partilerin aldıkları oylar ile adayların oyları karşılaştırıldığında Cumhur İttifakı Partilerinin aldığı yüzde 36'lık oyun yüzde 34,6'sını Tayyip ERDOĞAN almaktadır. Altılı Masanın parti bazında aldığı toplam yüzde 35 oy adaylar bazında düşünüldüğünde yüzde 49 olarak gerçekleşmektedir. Bu sonuçlar kararsız ya da diğer muhalefet partilerine oy veren seçmenlerin çoğunluğunun Altılı Masanın adayını desteklediği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca hem partilere göre yapılan oy dağılımında (yüzde 14,5) hem de Cumhurbaşkanlığı muhtemel adaylarına göre yapılan oy dağılımlarında (yüzde 14,8) "diğer" seçeneğinin aynı değeri alması Zafer Partisine ve Yeniden Refah Partisine oy vereceğini söyleyenlerin genellikle Altılı Masanın adaylarına oy vereceğini belirttikleri sonucunu doğrulamaktadır. Partiler ve adaylar arasındaki bu geçişler raporun ilerleyen bölümlerindeki karşılaştırma sorularında ele alınmıştır.

Grafik 12: Adayların Aldığı Oyların İttifaklara Dağılımı

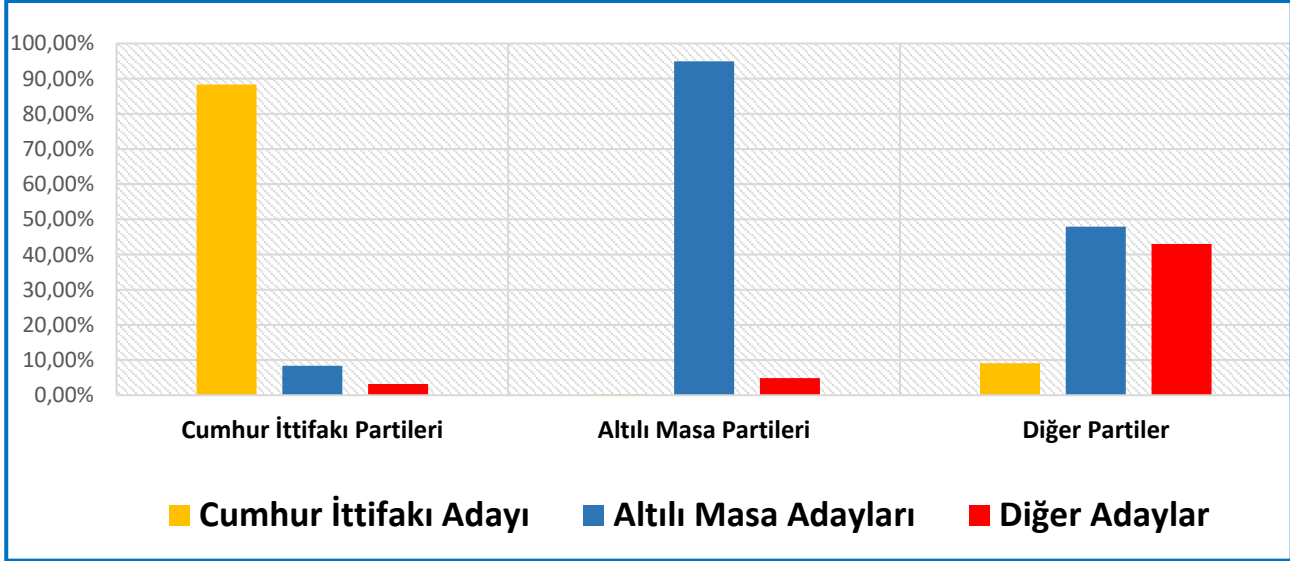
3. Karşılaştırmalar

3.1. Diğer Muhalefetin Oylarının Büyük Çoğunluğunu Altılı Masa Alıyor

Raporda parti oy dağılımlarının Cumhurbaşkanı adayları oy dağılımlarına nasıl yansıdığını görebilmek amacıyla hem parti oy dağılımları Cumhur İttifakı Partileri, Altılı Masa Partileri ve Diğer Partiler hem de adaylar Cumhur İttifakı Adayı, Altılı Masa Adayları ve Diğer Adaylar şeklinde gruplandırılmıştır. Bu gruplar arasında yapılan karşılaştırmalarda diğer muhalefet partilerin oylarının büyük bir bölümün Altılı Masa adayını almaktadır. Diğer Partiler grubundaki oyların yüzde 47,9'un Altılı Masanın adayını alırken, yüzde 43'ünü yine diğer ve yüzde 9,1'ini Cumhur İttifakı adayını almaktadır. Cumhur İttifakı adayını Cumhur İttifakı grubundaki partilere oy verecek seçmenin yüzde 88,3'ünü alırken, Altılı Masanın adayını yüzde 8,4'ünü almaktadır. Altılı Masa grubundaki partilere oy vereceğini söyleyen seçmenlerin yüzde 94,9'u yine Altılı Masanın adaylarına, yüzde 0,3'ü

Cumhur İttifakı adayına ve yüzde 4,9'u diğer adaylara oy vereceğini belirtmektedir (Grafik 13 / Tablo 1). Bu oranlar değerlendirilirken Altılı Masanın adayının kesinleşmesinden sonra ortaya çıkacak tablonun da dikkate alınması gerekmektedir.

Grafik 13: Parti Oy Dağılımları ve İttifak Adayları

Tablo 1: Parti Oy Dağılımları ve İttifak Adayları

		Bu Pazar Seçim Olsa Hangi Adaya Oy Verirsiniz?			Total
		Cumhur İttifakı	Altılı Masa	Diğer	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	Cumhur İttifakı	356	34	13	403
		88,3%	8,4%	3,2%	100,0%
	Altılı Masa	1	371	19	391
		0,3%	94,9%	4,9%	100,0%
	Diğer Muhalefet	28	147	132	307
		9,1%	47,9%	43,0%	100,0%
Total		385	552	164	1101
		35,0%	50,1%	14,9%	100,0%

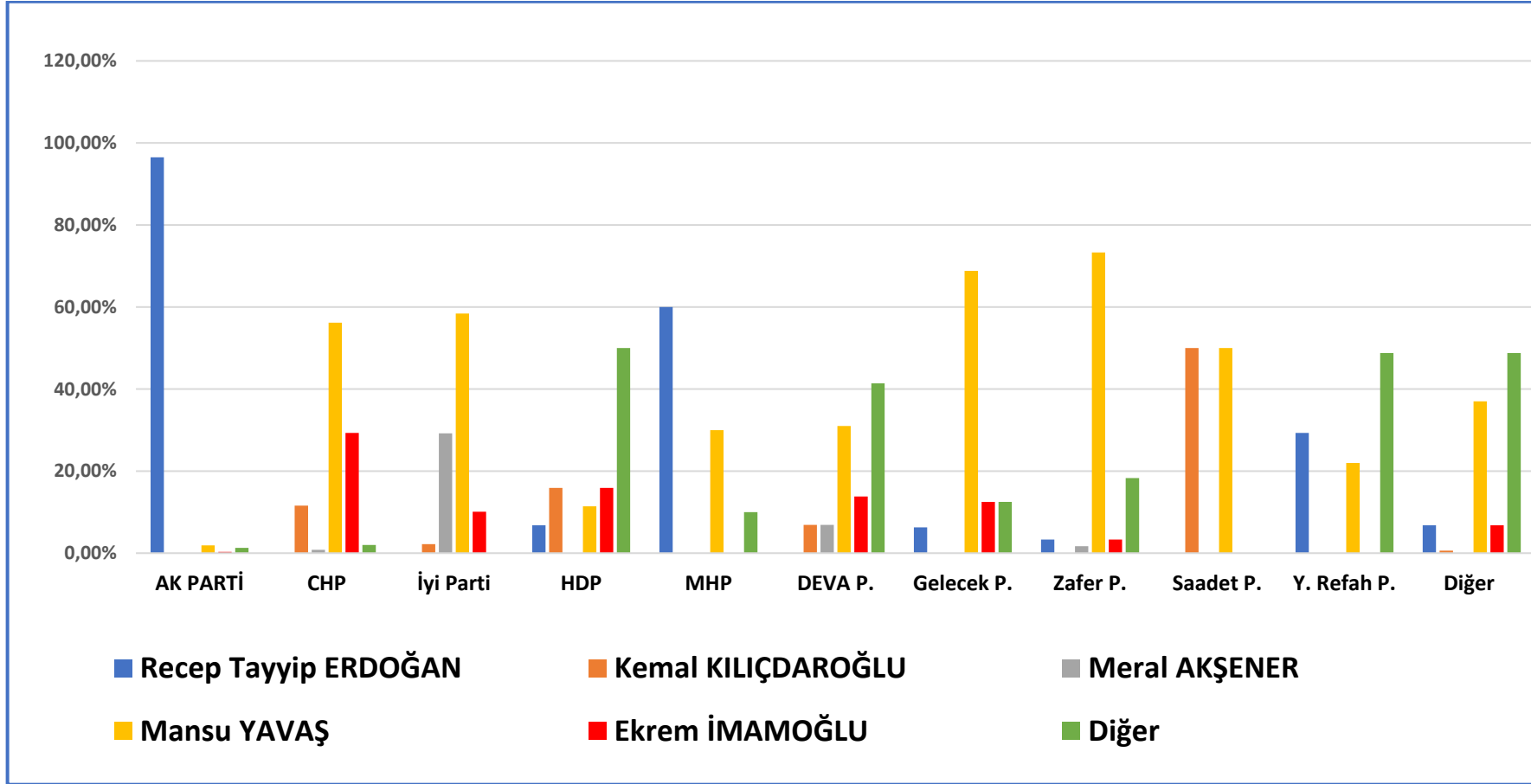
3.2. HDP Seçmeninden En Yüksek Oyu "KILICDAROĞLU" ve "İMAMOĞLU" alıyor

Seçimlerde AK Partiye oy vereceğini söyleyenlerin yüzde yüzde 96'sı Recep Tayyip ERDOĞAN'a; CHP'ye oy vereceğini söyleyenlerin yüzde 11,6'sı Kemal KILIÇDAROĞLU'na ve İyi Partiye oy vereceğini söyleyenlerin yüzde 29,2'si Meral AKŞENER'e oy vereceğini belirlemiştir. Lideri oldukları partiye oy verecek seçmenlerin Cumhurbaşkanı Seçiminde en az oyunu alan lider Kemal KILIÇDAROĞLU olmuştur. Hem CHP'ye Hem de İyi Partiye oy verecekler içerisinde parti liderlerinden daha çok oyu Mansur YAVAŞ ve Ekrem İMAMOĞLU almaktadır. MHP seçmeninin

böyük bölümü (yüzde 60) Recep Tayyip ERDOĞAN'a oy vereceğini belirtirken % 30'u ise Mansur YAVAŞ'a oy vereceğini belirtmiştir (Grafik 14 / Tablo 2).

HDP'ye oy vereceğini söyleyen seçmenlerin Cumhurbaşkanlığı seçimi tercihlerine bakıldığında ise mevcut muhtemel adaylardan Kemal KILIÇDAROĞLU'nun ve Ekrem İMAMOĞLU'nun daha yüksek oy alacakları görülmektedir. Kemal KILIÇDAROĞLU HDP'ye oy verenlerin yüzde 15,9'unu, Ekrem İMAMOĞLU YÜZDE 15,9'unu, Mansur YAVAŞ yüzde 11,4'ünü ve Recep Tayyip ERDOĞAN yüzde 6,8'ini alırken Meral AKŞENER hiç birinin oyunu alamamaktadır. HDP seçmeninin yarısı ise bu isimlerden başka bir adaya oy vereceğini belirlemiştir (Grafik 14 / Tablo 2).

Grafik 14: Hangi Aday Hangi Partiden Ne Kadar Oy Alıyor?

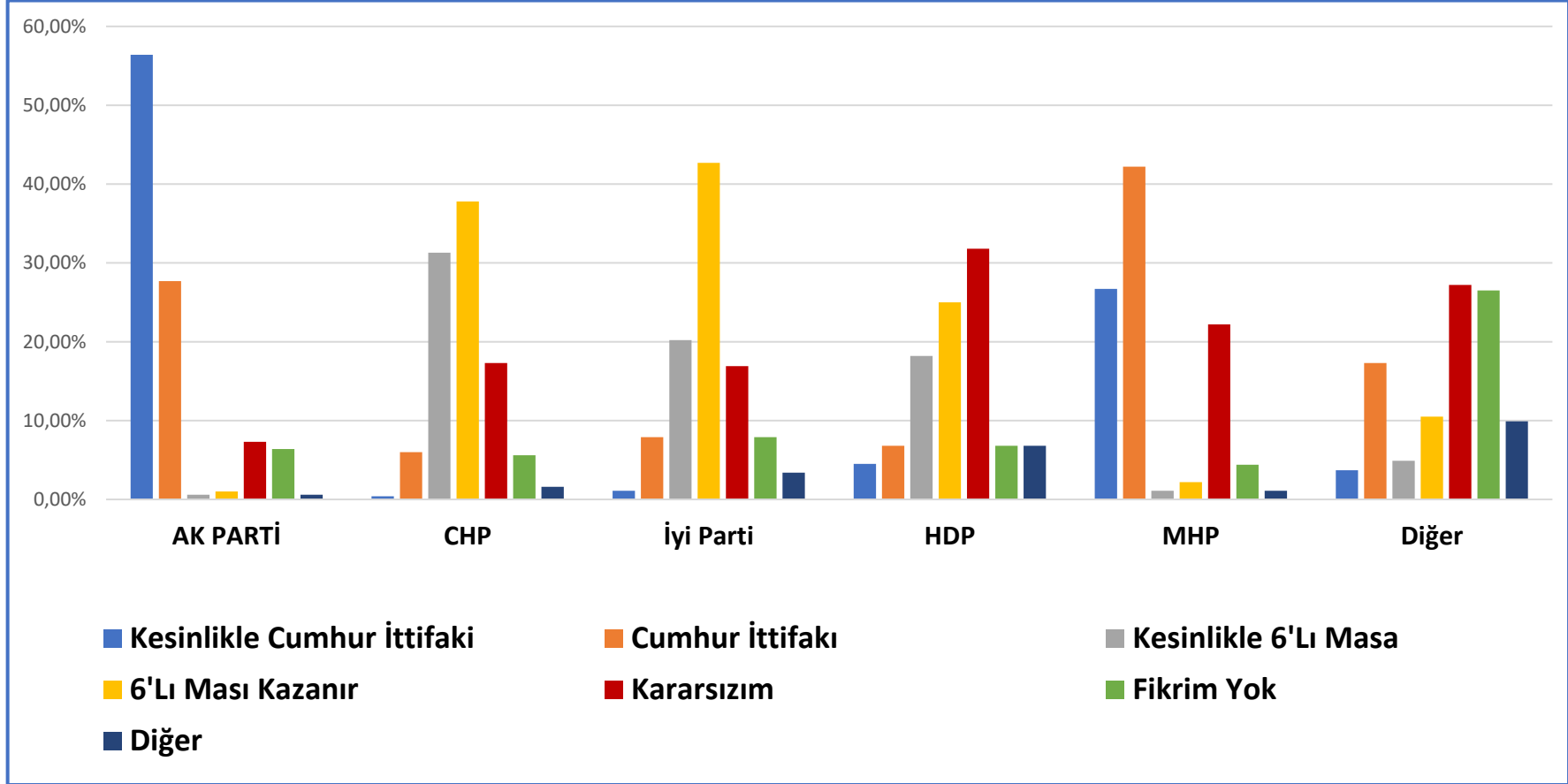
Tablo 2: Hangi Aday Hangi Partiden Ne Kadar Oy Alıyor

		Bu Pazar seçim olsa aşağıdaki isimlerden hangisine cumhurbaşkanı olarak oy verirsiniz?						Toplam
		Recep Tayyip ERDOĞAN	Kemal KILIÇDAROĞLU	Meral AKŞENER	Mansur YAVAŞ	Ekrem İMAMOĞLU	Diğer	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	302	0	0	6	1	4	313
		96,5%	0,0%	0,0%	1,9%	0,3%	1,3%	100,0%
	CHP	0	29	2	140	73	5	249
		0,0%	11,6%	0,8%	56,2%	29,3%	2,0%	100,0%
	İyi Parti	0	2	26	52	9	0	89
		0,0%	2,2%	29,2%	58,4%	10,1%	0,0%	100,0%
	HDP	3	7	0	5	7	22	44
		6,8%	15,9%	0,0%	11,4%	15,9%	50,0%	100,0%
	MHP	54	0	0	27	0	9	90
		60,0%	0,0%	0,0%	30,0%	0,0%	10,0%	100,0%
	DEVA Partisi	0	2	2	9	4	12	29
		0,0%	6,9%	6,9%	31,0%	13,8%	41,4%	100,0%
	Gelecek Partisi	1	0	0	11	2	2	16
		6,3%	0,0%	0,0%	68,8%	12,5%	12,5%	100,0%
	Zafer Partisi	2	0	1	44	2	11	60
		3,3%	0,0%	1,7%	73,3%	3,3%	18,3%	100,0%
Saadet Partisi	0	4	0	4	0	0	8	
	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Yeniden Refah Partisi	12	0	0	9	0	20	41	
	29,3%	0,0%	0,0%	22,0%	0,0%	48,8%	100,0%	
Diğer	11	1	0	60	11	79	162	
	6,8%	0,6%	0,0%	37,0%	6,8%	48,8%	100,0%	
Toplam		385	45	31	367	109	164	1101
		35,0%	4,1%	2,8%	33,3%	9,9%	14,9%	100,0%

3.3. İktidar Seçmeni Seçimi Kazanma Konusunda Daha Güçlü Bir İnanca Sahip

Araştırmaya katılanların oy verecekleri parti ve Cumhurbaşkanlığı Seçimini hangi ittifakın kazanacağı konusundaki algıları karşılaştırıldığında, İktidar grubunda bulunan partilere oy verecek seçmenlerin Altılı Masadaki partilere oy vereceklere göre daha güçlü bir katılımıla Cumhur İttifakının seçimi kazanacağı inancına sahiptirler. AK Partiye oy verecek seçmenler MHP'ye oy verecek seçmenlere göre Cumhur İttifakının seçimi kazanacağı konusunda daha güçlü bir inanca sahipler. MHP seçmeninin bu konudaki kararsızlığı daha yüksektir. İyi Parti ve CHP seçmenlerine bakıldığında ise CHP seçmeninin Altılı Masa ittifakının adayının seçimi kazanacağı konusunda daha yüksek bir inanca sahip olduğu söylenebilir. HDP ve diğer grubunda yer alan partilere oy verecek olanların hangi ittifakın kazanacağı konusundaki algıları ise genellikle “kararsızlık” ve “fikrim yok” şeklinde gerçekleşmiştir (Grafik 15 / Tablo 3).

Grafik 15: Oy Verilecek Parti ve Hangi İttifak Seçimi Kazanacak Algısı

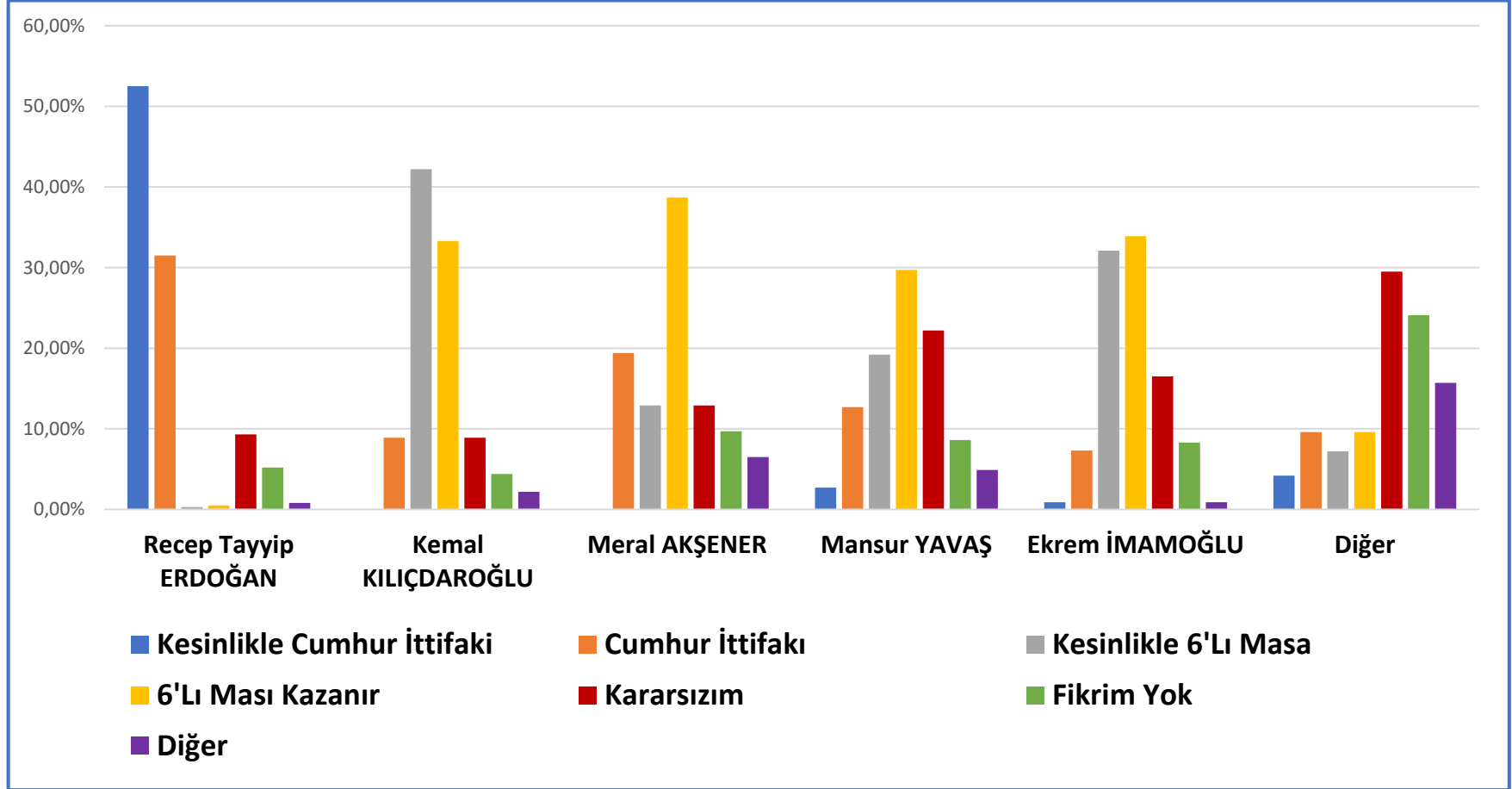
Tablo 3: Oy Verilecek Parti ve Hangi İttifak Seçimi Kazanacak Algısı

		2023'te yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimini hangi ittifakın kazanacağını düşünüyorsunuz?							Toplam
		Kesinlikle Cumhur İttifakı Kazanır	Cumhur İttifakı Kazanır	Kesinlikle Altılı Masanın Adayı Kazanır	Altılı Masanın Adayı Kazanır	Kararsızım	Fikrim Yok	Diğer	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	177	87	2	3	23	20	2	314
		56,4%	27,7%	0,6%	1,0%	7,3%	6,4%	0,6%	100,0%
	CHP	1	15	78	94	43	14	4	249
		0,4%	6,0%	31,3%	37,8%	17,3%	5,6%	1,6%	100,0%
	İyi Parti7	1	7	18	38	15	7	3	89
		1,1%	7,9%	20,2%	42,7%	16,9%	7,9%	3,4%	100,0%
	HDP	2	3	8	11	14	3	3	44
		4,5%	6,8%	18,2%	25,0%	31,8%	6,8%	6,8%	100,0%
	MHP	24	38	1	2	20	4	1	90
		26,7%	42,2%	1,1%	2,2%	22,2%	4,4%	1,1%	100,0%
	DEVA Partisi	1	3	10	12	3	0	0	29
		3,4%	10,3%	34,5%	41,4%	10,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	Gelecek Partisi	0	2	4	3	5	2	0	16
		0,0%	12,5%	25,0%	18,8%	31,3%	12,5%	0,0%	100,0%
	Zafer Partisi	1	8	6	8	15	7	15	60
1,7%		13,3%	10,0%	13,3%	25,0%	11,7%	25,0%	100,0%	
Saadet Partisi	0	0	5	1	1	1	0	8	
	0,0%	0,0%	62,5%	12,5%	12,5%	12,5%	0,0%	100,0%	
Yeniden Refah Partisi	7	14	2	2	8	2	7	42	
	16,7%	33,3%	4,8%	4,8%	19,0%	4,8%	16,7%	100,0%	
Diğer	6	28	8	17	44	43	16	162	
	3,7%	17,3%	4,9%	10,5%	27,2%	26,5%	9,9%	100,0%	
Total		220	205	142	191	191	103	51	1103
		19,9%	18,6%	12,9%	17,3%	17,3%	9,3%	4,6%	100,0%

3.4. Tayyip ERDOĞAN Seçmeninin Seçimi Kazanma İnancı Daha Yüksek

Çalışmada araştırmaya katılanların oy verecekleri aday ile seçimi hangi ittifakın kazanacağı konusundaki inançları karşılaştırılmıştır. Kendi ittifaklarının seçimi kazanacağı konusunda en güçlü inanç Recep Tayyip ERDOĞAN'ın seçmenlerinde görülürken ikinci sırada en güçlü inanç Kemal KILIÇDAROĞLU seçmenlerinde, üçüncü sırada en güçlü inanç Ekrem İMAMOĞLU seçmenlerinde, dördüncü sırada en güçlü inanç Meral AKŞENER seçmenlerinde ve beşinci sırada en güçlü inanç Mansur YAVAŞ seçmenlerinde görülmüştür (Grafik 16 / Tablo 4).

Grafik 16: Oy Verilecek Aday ve Seçimi Hangi İttifakın Kazanacağı İnancı

Tablo 4: Oy Verilecek Aday ve Seçimi Hangi İttifakın Kazanacağı İnancı

		2023'te yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimini hangi ittifakın kazanacağını düşünüyorsunuz?							Toplam	
		Kesinlikle Cumhur İttifakı	Cumhur İttifakı Kazanır	Kesinlikle Altılı Masa Kazanır	Altılı Masa Kazanır	Kararsızım	Fikrim Yok	Diğer		
Bu Pazar seçim olsa aşağıdaki isimlerden hangisine Cumhurbaşkanı olarak oy verirsiniz?	Recep Tayyip ERDOĞAN	203	122	1	2	36	20	3	387	
		52,5%	31,5%	0,3%	0,5%	9,3%	5,2%	0,8%	100,0%	
	Kemal KILIÇDAROĞLU	0	4	19	15	4	2	1	45	
		0,0%	8,9%	42,2%	33,3%	8,9%	4,4%	2,2%	100,0%	
	Meral AKŞENER	0	6	4	12	4	3	2	31	
		0,0%	19,4%	12,9%	38,7%	12,9%	9,7%	6,5%	100,0%	
	Mansur YAVAŞ	10	47	71	110	82	32	18	370	
		2,7%	12,7%	19,2%	29,7%	22,2%	8,6%	4,9%	100,0%	
	Ekrem İMAMOĞLU	1	8	35	37	18	9	1	109	
		0,9%	7,3%	32,1%	33,9%	16,5%	8,3%	0,9%	100,0%	
	Diğer	7	16	12	16	49	40	26	166	
		4,2%	9,6%	7,2%	9,6%	29,5%	24,1%	15,7%	100,0%	
	Toplam		221	203	142	192	193	106	51	1108
			19,9%	18,3%	12,8%	17,3%	17,4%	9,6%	4,6%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		19,9%	18,3%	12,8%	17,3%	17,4%	9,6%	4,6%	100,0%	

3.5. Cumhurbaşkanı Adayında Olması Gereken Özellikler ve Parti Oy Dağılımları

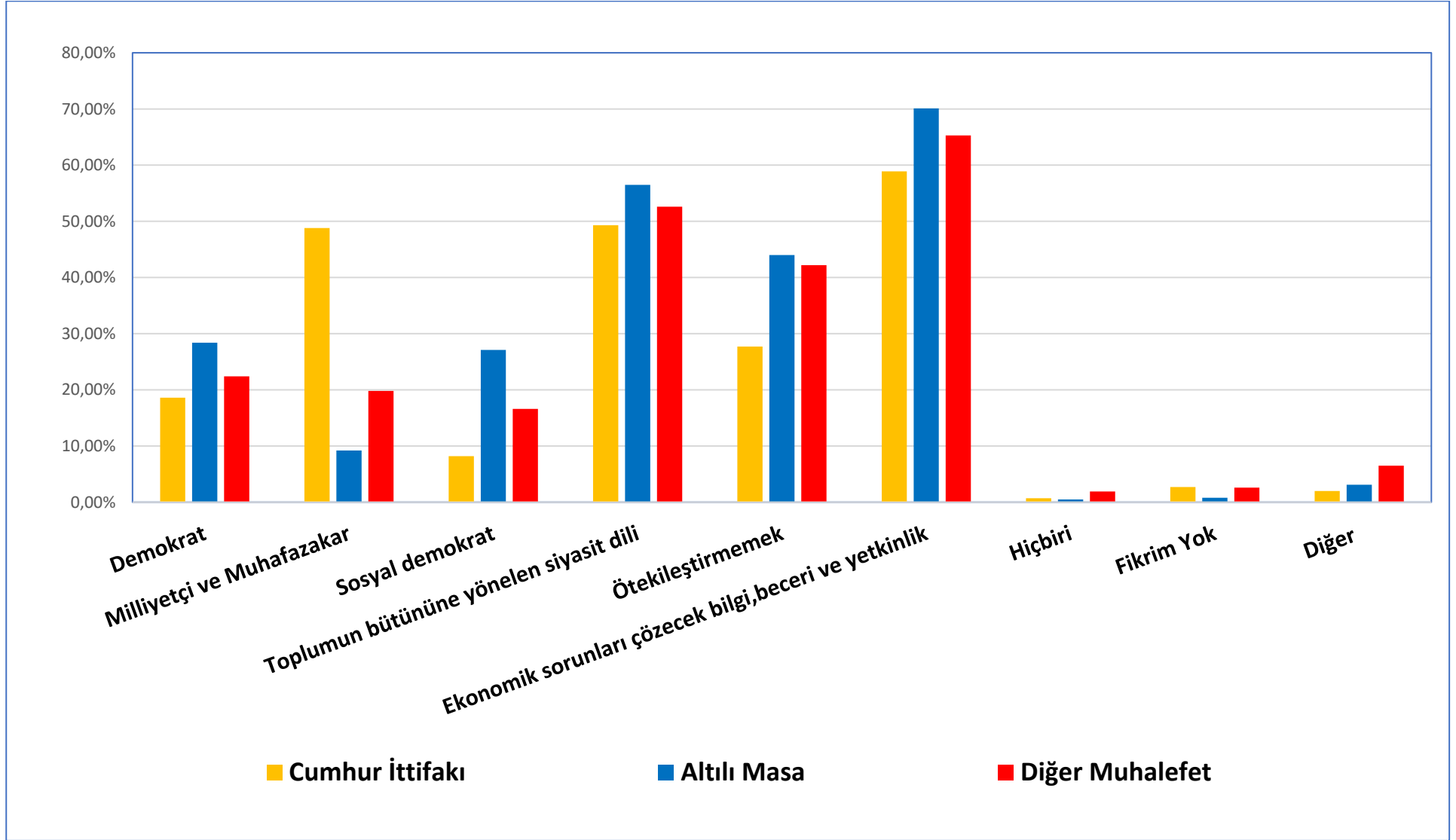
Raporda partilerin aldığı oylar Cumhur İttifakı, Altılı Masa ve Diğer muhalefet olarak gruplandırılmış ve bu gruplar Cumhurbaşkanı adayında olması gereken özelliklerle karşılaştırılmıştır.

Elde edilen sonuçlar ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve yetkinlikte olmalı özelliği bütün seçmenler tarafından ilk sırada tercih edilirken ikinci sırada toplumun her kesimini kucaklayan bir siyaset dili olmalı özelliği tercih edilmiştir. Buna karşın hem Altılı Masa hem de diğer muhalefete oy vereceğini söyleyen seçmenler için kimseyi ötekileştirmemeli maddesi öne çıkarken cumhur ittifakına oy vereceğini söyleyen seçmenler için milliyetçi ve muhafazakar olmalı seçeneği tercih edilmiştir.

Cumhur İttifakına oy vereceğini söyleyen seçmenlerin yaklaşık yüzde 59'u ekonomik sorunları çözecek bilgi beceri ve yeterlilikte olmalı, yüzde 49'u toplumun her kesimini kucaklayan bir siyaset dili olmalı, yüzde 49'u milliyetçi ve muhafazakar olmalı cevaplarını ilk üç sırada verirken Altılı Masa partilerine oy vereceğini söyleyen seçmenlerin yüzde 70'i ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve yetkinlikte olmalı, yüzde 56'sı toplumun her kesimini kucaklayan bir siyaset dili olmalı ve %44'ü

kimseyi ötekileştirmemeli cevaplarını ilk üç sırada tercih etmiştir. Diğer partilere oy vereceğini söyleyen seçmenlere bakıldığında ise yüzde 65'i ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve yetkinlikte olmalı, yüzde 52'si toplumun her kesimini kucaklayan bir siyaset dili olmalı ve yüzde 42'si kimseyi ötekileştirmemeli cevaplarını ilk üç sırada tercih etmiştir (Grafik 17 / Tablo 5).

Grafik 17: Partilerin Oy Dağılımları ve Cumhurbaşkanı Adayında İstenen Özellikler

Tablo 5: Partilerin Oy Dağılımları ve Cumhurbaşkanı Adayında İstenen Özellikler

		Parti Oy Dağılımları			Total
		Cumhur İttifakı	Altılı Masa	Diğer Muhalefet	
2023'te yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde bir cumhurbaşkanı adayında olması gerektiğini düşündüğünüz özellikleri aşağıda listelenen maddelerde belirtiniz. Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.	Demokrat olmalı	75	111	69	255
		18,6%	28,4%	22,4%	
	Milliyetçi ve muhafazakar olmalı	197	36	61	294
		48,8%	9,2%	19,8%	
	Sosyal demokrat olmalı	33	106	51	190
		8,2%	27,1%	16,6%	
	Toplumun her kesimini kucaklayan bir siyaset dili olmalı	199	221	162	582
		49,3%	56,5%	52,6%	
	Kimseyi ötekileştirmemeli	112	172	130	414
		27,7%	44,0%	42,2%	
Ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve yetkinlikte olmalı	238	274	201	713	
	58,9%	70,1%	65,3%		
Hiçbiri	3	2	6	11	
	0,7%	0,5%	1,9%		
Fikrim yok	11	3	8	22	
	2,7%	0,8%	2,6%		
Diğer	8	12	20	40	
	2,0%	3,1%	6,5%		
TOPLAM	404	391	308	1103	
	36,6%	35,4%	27,9%	100,0 %	

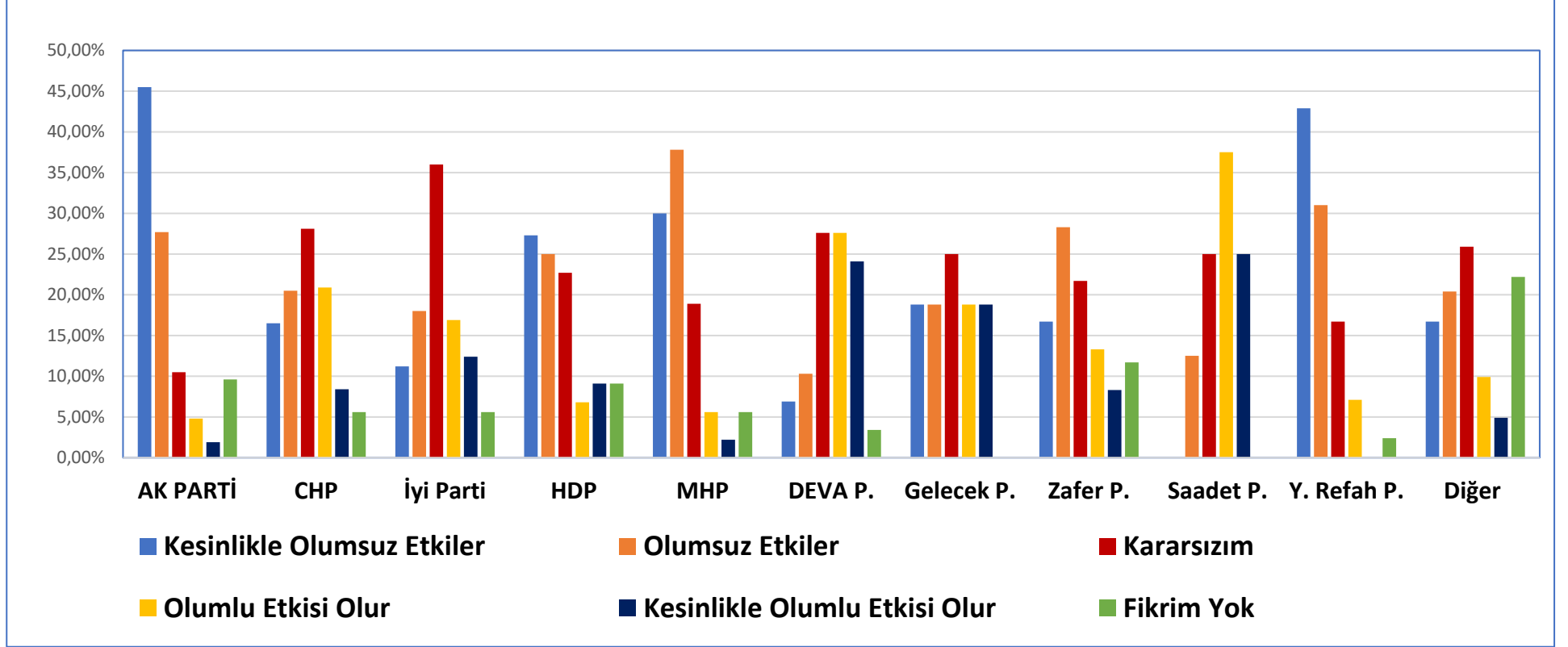
3.6. Adayın Belirlenmemesi CHP ve İyi Parti Seçmeni Tarafından Olumsuz Değerlendiriliyor

Gerek muhalif seçmenin ve gerekse iktidar seçmeninin gündemlerinden biri de Altılı Masanın Cumhurbaşkanı adayını belirlememiş olmasıdır. İktidarın, medyanın ve hatta kendi iç işleyişlerinde yarattıkları gündemlerde bu durumun Altılı Masa adına seçim başarısı açısından olumlu bir etkisi mi olacak yoksa olumsuz mu etkileyecek soruları sorulmaktadır. Kimileri bunu bir stratejik davranış olarak görürken kimileri ise bunu aday belirleyememe olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmada bu durumla ilgili olarak seçmenlerin kanaatleri sorgulanmıştır. Seçimde CHP ve İyi Partiye oy vereceğini belirten seçmenler adayın belirlenmemiş olmasını seçim başarısını olumsuz yönde etkileyecek bir unsur olarak görmektedirler. CHP seçmeninin yaklaşık %37'si, İyi Parti seçmeninin ise yaklaşık %29'u seçim başarısını olumsuz etkileyeceğini düşünmektedir. Konuyla ilgili kararsız olduğunu belirtenlerin oranının da oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Bu konuda CHP seçmeninin %28'i kararsız kalırken, İyi Parti seçmeninin % 36'sı kararsız olduğunu belirtmiştir. Altılı Masa grubunda yer alan DEVA Partisi ve Saadet Partisinin seçmenleri ise adayın belirlenmemiş olmasını olumlu karşılamaktadırlar. AK Parti ve MHP seçmenlerinin büyük bir bölümü ise Altılı Masanın adayını belirlememesinden seçimde büyük ölçüde olumsuz etkileneceğini düşünmektedirler (Grafik 18 / Tablo 6). Dolayısıyla Altılı Masa'nın Cumhurbaşkanı belirlememesinin gerekçesini

kendi seçmenlerine yeterince açıklayamadığı sonucuna varılabilir. Bu durum seçim atmosferinin muhalefet aleyhine oluşması açısından önemli olabilir.

Grafik 18: Parti Oy Dağılımı ve Muhalefetin Adayını Açıklamaması Hakkındaki Kanaat

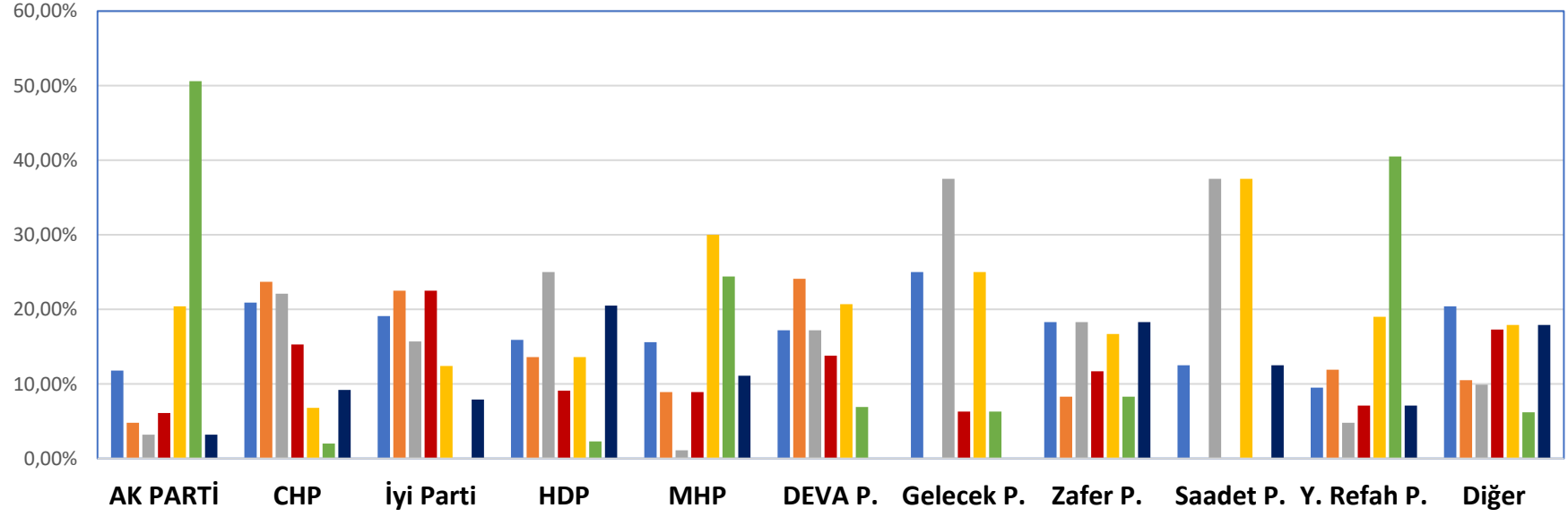
Tablo 6: Parti Oy Dağılımı ve Muhalefetin Adayını Açıklamaması Hakkındaki Kanaat

		Muhalefetin adayını belirlememiş olması muhalefetin seçim başarısı açısından olumlu mu yoksa olumsuz bir etkiye mi sahiptir?						TOPLAM
		Kesinlikle Olumsuz Etkiler	Olumsuz Etkiler	Kararsızım	Olumlu Etkisi Olur	Kesinlikle Olumlu Etkisi Olur	Fikrim Yok	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	143	87	33	15	6	30	314
		45,5%	27,7%	10,5%	4,8%	1,9%	9,6%	100,0%
	CHP	41	51	70	52	21	14	249
		16,5%	20,5%	28,1%	20,9%	8,4%	5,6%	100,0%
	İyi Parti	10	16	32	15	11	5	89
		11,2%	18,0%	36,0%	16,9%	12,4%	5,6%	100,0%
	HDP	12	11	10	3	4	4	44
		27,3%	25,0%	22,7%	6,8%	9,1%	9,1%	100,0%
	MHP	27	34	17	5	2	5	90
		30,0%	37,8%	18,9%	5,6%	2,2%	5,6%	100,0%
	DEVA Partisi	2	3	8	8	7	1	29
		6,9%	10,3%	27,6%	27,6%	24,1%	3,4%	100,0%
	Gelecek Partisi	3	3	4	3	3	0	16
		18,8%	18,8%	25,0%	18,8%	18,8%	0,0%	100,0%
	Zafer Partisi	10	17	13	8	5	7	60
		16,7%	28,3%	21,7%	13,3%	8,3%	11,7%	100,0%
Saadet Partisi	0	1	2	3	2	0	8	
	0,0%	12,5%	25,0%	37,5%	25,0%	0,0%	100,0%	
Yeniden Refah Partisi	18	13	7	3	0	1	42	
	42,9%	31,0%	16,7%	7,1%	0,0%	2,4%	100,0%	
Diğer	27	33	42	16	8	36	162	
	16,7%	20,4%	25,9%	9,9%	4,9%	22,2%	100,0%	
Total	293	269	238	131	69	103	1103	
	26,6%	24,4%	21,6%	11,9%	6,3%	9,3%	100,0%	

3.7. İktidarın Başörtüsü Politikasını AK Parti Seçmeni %71, MHP Seçmeni % 54 Oranında Destekliyor

Son dönemin gündemlerinden başörtüsü konusunda iktidarın ortaya koyduğu politikaları araştırmaya katılanlardan muhalefet partilerine oy vereceğini söyleyenler genellikle desteklemezken, iktidar grubunda bulunan partilere oy verenler desteklediğini belirtmiştir. İktidarın başörtüsü politikası AK Parti Seçmeninden yüzde 71 oranında destek alırken, MHP seçmeninden yüzde 54 oranında destek almıştır (Grafik 19/ Tablo 7).

Grafik 19: Parti Oy Dağılımları ve İktidarın Başörtüsü Politikası

■ Konu Hakkında Bilgim Yok

■ Kesinlikle Desteklemiyorum

■ Desteklemiyorum

■ Kararsızım

■ Destekliyorum

■ Kesinlikle Destekliyorum

■ Fikrim Yok

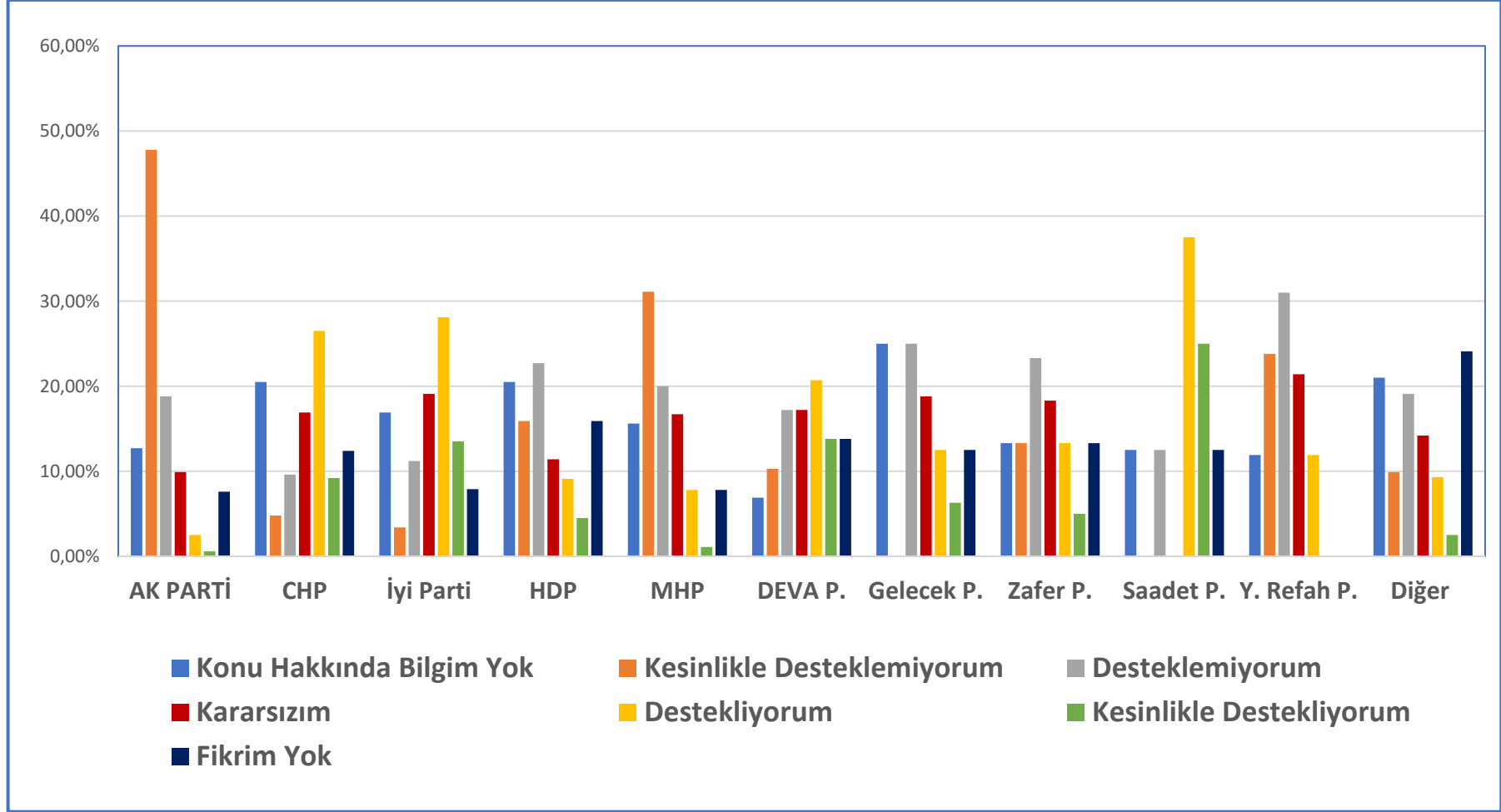
Tablo 7: Parti Oy Dağılımları ve İktidarın Başörtüsü Politikası

		Son dönemin gündemlerinden başörtüsüyle ilgili olarak iktidarın tutumunu nasıl değerlendirirsiniz?							Total
		Konu Hakkında Bilgim Yok	Kesinlikle Desteklemiyor	Desteklemiyor	Kararsız m	Destekliyor	Kesinlikle Destekliyor	Fikrim Yok	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	37	15	10	19	64	159	10	314
		11,8%	4,8%	3,2%	6,1%	20,4%	50,6%	3,2%	100,0%
	CHP	52	59	55	38	17	5	23	249
		20,9%	23,7%	22,1%	15,3%	6,8%	2,0%	9,2%	100,0%
	İyi Parti7	17	20	14	20	11	0	7	89
		19,1%	22,5%	15,7%	22,5%	12,4%	0,0%	7,9%	100,0%
	HDP	7	6	11	4	6	1	9	44
		15,9%	13,6%	25,0%	9,1%	13,6%	2,3%	20,5%	100,0%
	MHP	14	8	1	8	27	22	10	90
		15,6%	8,9%	1,1%	8,9%	30,0%	24,4%	11,1%	100,0%
	DEVA Partisi	5	7	5	4	6	2	0	29
		17,2%	24,1%	17,2%	13,8%	20,7%	6,9%	0,0%	100,0%
	Gelecek Partisi	4	0	6	1	4	1	0	16
		25,0%	0,0%	37,5%	6,3%	25,0%	6,3%	0,0%	100,0%
	Zafer Partisi	11	5	11	7	10	5	11	60
		18,3%	8,3%	18,3%	11,7%	16,7%	8,3%	18,3%	100,0%
	Saadet Partisi	1	0	3	0	3	0	1	8
		12,5%	0,0%	37,5%	0,0%	37,5%	0,0%	12,5%	100,0%
Yeniden Refah Partisi	4	5	2	3	8	17	3	42	
	9,5%	11,9%	4,8%	7,1%	19,0%	40,5%	7,1%	100,0%	
Diğer	33	17	16	28	29	10	29	162	
	20,4%	10,5%	9,9%	17,3%	17,9%	6,2%	17,9%	100,0%	
Total	185	142	134	132	185	222	103	1103	
	16,8%	12,9%	12,1%	12,0%	16,8%	20,1%	9,3%	100,0%	

3.8. Muhalefetin Başörtüsü Politikasını CHP Seçmeni % 35, İyi Parti Seçmeni % 41 Oranında Destekliyor

Bir önceki karşılaştırmaya göre iktidarın başörtüsü politikası kendi seçmenleri tarafından güçlü bir destek görmektedir. Buradaki sonuçlar ise Altılı Masa grubunda bulunan muhalefet partilerinin ürettikleri başörtüsü politikası kendi seçmenleri tarafından iktidara göre daha düşük bir destek bulunduğunu göstermektedir. CHP seçmeninin yaklaşık yüzde 35'i Altılı Masanın başörtüsü teklifini desteklerken İyi Parti seçmeninin yaklaşık yüzde 41'i DEVA Partisinin yaklaşık yüzde 34'ü, Gelecek Partisinin yaklaşık yüzde 18'i ve Saadet Partisinin yüzde 62'si desteklemektedir. Altılı Masa gurubunun başörtüsüyle ilgili politikası için diğer muhalefet partilerine oy verecek seçmenler tarafından da çoğunlukla desteklenmemekte ya da bu konuda kararsız kaldığı belirtilmektedir (Grafik 20 / Tablo 8).

Grafik 20: Partilere Göre Oy Dağılımı ve 6'lı Masanın Başörtüsü Politikası

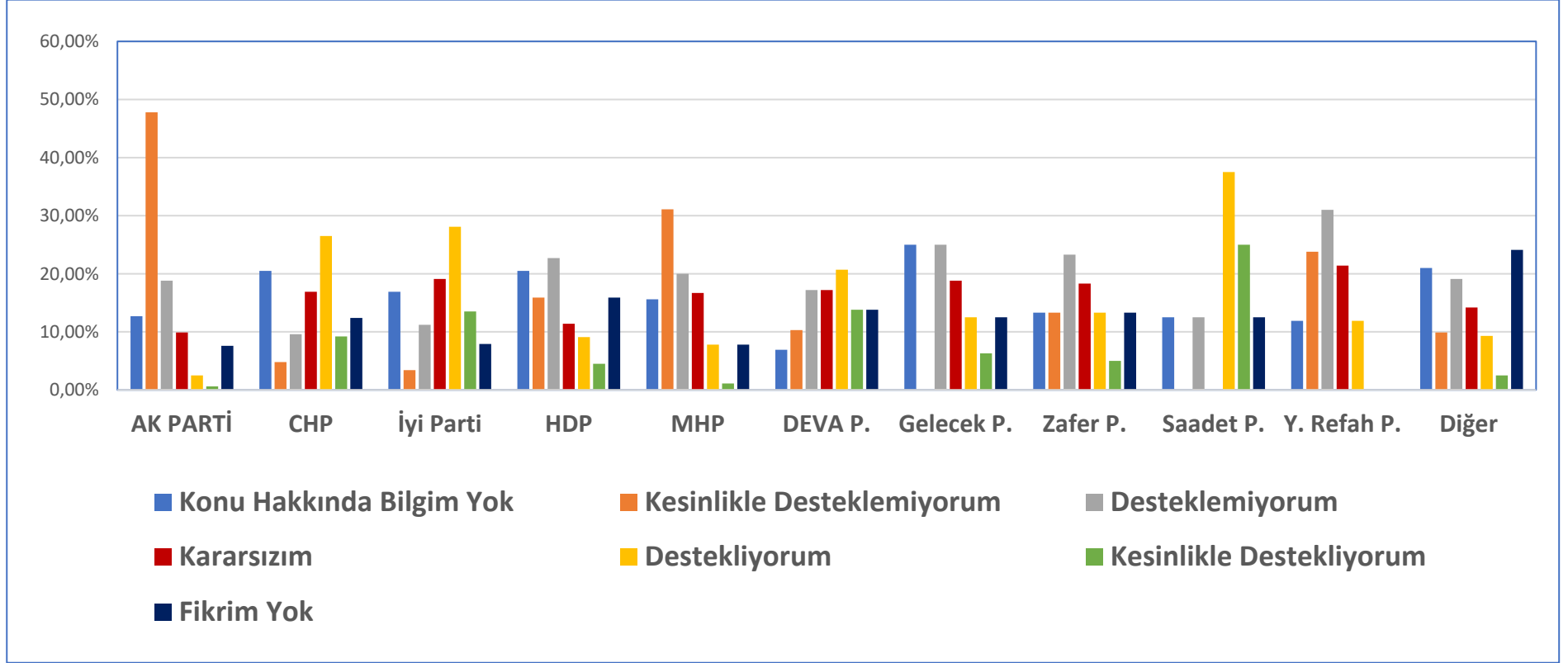
Tablo 8: Partilere Göre Oy Dağılımı ve 6'lı Masanın Başörtüsü Politikası

		Son dönemin gündemlerinden başörtüsüyle ilgili olarak Altılı Masa olarak tabir edilen muhalefet grubundaki siyasal partilerin konumunu nasıl değerlendirirsiniz?							Toplam
		Konu Hakkında Bilgim Yok	Kesinlikle Destekliyorum	Destekliyorum	Kararsızım	Destekliyorum	Kesinlikle Destekliyorum	Fikrim Yok	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	40	150	59	31	8	2	24	314
		12,7%	47,8%	18,8%	9,9%	2,5%	0,6%	7,6%	100,0%
	CHP	51	12	24	42	66	23	31	249
		20,5%	4,8%	9,6%	16,9%	26,5%	9,2%	12,4%	100,0%
	İyi Parti	15	3	10	17	25	12	7	89
		16,9%	3,4%	11,2%	19,1%	28,1%	13,5%	7,9%	100,0%
	HDP	9	7	10	5	4	2	7	44
		20,5%	15,9%	22,7%	11,4%	9,1%	4,5%	15,9%	100,0%
	MHP	14	28	18	15	7	1	7	90
		15,6%	31,1%	20,0%	16,7%	7,8%	1,1%	7,8%	100,0%
	DEVA Partisi	2	3	5	5	6	4	4	29
		6,9%	10,3%	17,2%	17,2%	20,7%	13,8%	13,8%	100,0%
	Gelecek Partisi	4	0	4	3	2	1	2	16
		25,0%	0,0%	25,0%	18,8%	12,5%	6,3%	12,5%	100,0%
Zafer Partisi	8	8	14	11	8	3	8	60	
	13,3%	13,3%	23,3%	18,3%	13,3%	5,0%	13,3%	100,0%	
Saadet Partisi	1	0	1	0	3	2	1	8	
	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	37,5%	25,0%	12,5%	100,0%	
Yeniden Refah Partisi	5	10	13	9	5	0	0	42	
	11,9%	23,8%	31,0%	21,4%	11,9%	0,0%	0,0%	100,0%	
Diğer	34	16	31	23	15	4	39	162	
	21,0%	9,9%	19,1%	14,2%	9,3%	2,5%	24,1%	100,0%	
Total		183	237	189	161	149	54	130	1103
		16,6%	21,5%	17,1%	14,6%	13,5%	4,9%	11,8%	100,0%

3.9. AK Partinin HDP İle Görüşmesini AK PARTİ Seçmeninin % 3'ü, MHP Seçmeninin %9'u Destekliyor

AK Partinin anayasa değişiklik paketiyle ilgili mecliste HDP grubuyla yaptığı görüşme, iktidar grubuna oy vereceğini söyleyen seçmenlerin büyük bir bölümü tarafından desteklenmemiştir. AK Parti'ye oy vereceklerin yaklaşık yüzde 66'sı ve MHP'ye oy verecek olanların yaklaşık yüzde 51'i bu görüşmeyi desteklememektedir. Buna karşın destekleme oranı AK Partide yüzde 3, MHP'de ise yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir. Bu görüşmeyi HDP seçmeninin yaklaşık yüzde 38'i desteklemezken yaklaşık yüzde 14'ü desteklemektedir. Yapılan görüşmeyi çoğunlukla destekleyenleri oluşturan partiler ise İyi Parti, DEVA Partisi ve Saadet Partisidir. Deva Partisine oy veren seçmenlerin yaklaşık yüzde 34'ü, Saadet Partisi'ne oy veren seçmenlerin yaklaşık yüzde 62'si ve İyi Partiye oy verecek seçmenlerin yüzde 41'i görüşmeyi desteklemektedirler (Grafik 21/Tablo 9).

Grafik 21: Partilere Göre Oy Dağılımı ve AK Parti'nin HDP İle Görüşmesi

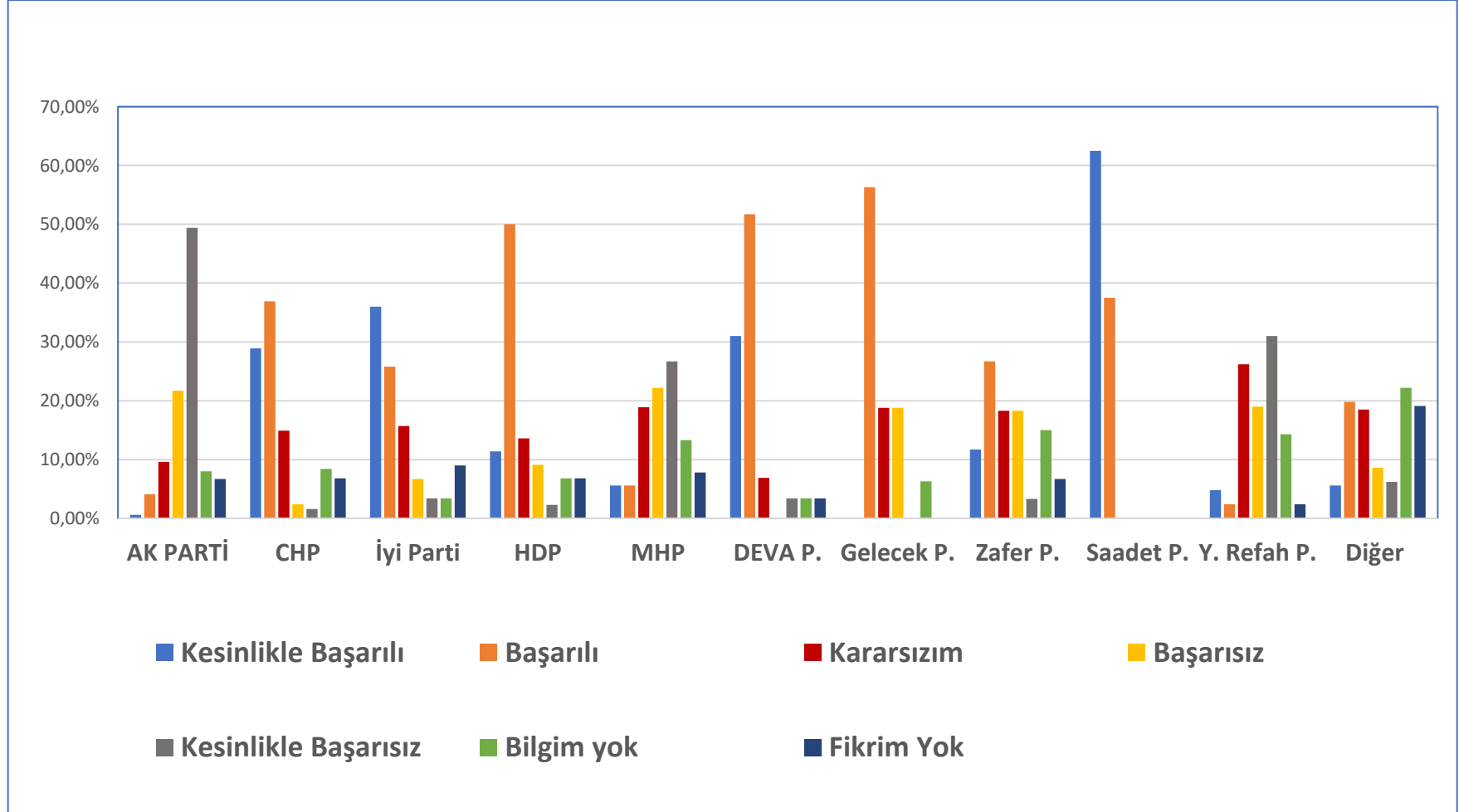
Tablo 9: Partilere Göre Oy Dağılımı ve AK Parti'nin HDP İle Görüşmesi

		Son dönemin gündemlerinden başörtüsüyle ilgili olarak 6 Masa olarak tabir edilen muhalefet grubundaki siyasal partilerin konumunu nasıl değerlendirirsiniz?							TOPLAM
		Konu Hakkında Bilgim Yok	Kesinlikle Desteklemiyorum	Desteklemiyorum	Kararsızım	Destekliyorum	Kesinlikle Destekliyorum	Fikrim Yok	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	40	150	59	31	8	2	24	314
		12,7%	47,8%	18,8%	9,9%	2,5%	0,6%	7,6%	100,0%
	CHP	51	12	24	42	66	23	31	249
		20,5%	4,8%	9,6%	16,9%	26,5%	9,2%	12,4%	100,0%
	İyi Parti	15	3	10	17	25	12	7	89
		16,9%	3,4%	11,2%	19,1%	28,1%	13,5%	7,9%	100,0%
	HDP	9	7	10	5	4	2	7	44
		20,5%	15,9%	22,7%	11,4%	9,1%	4,5%	15,9%	100,0%
	MHP	14	28	18	15	7	1	7	90
		15,6%	31,1%	20,0%	16,7%	7,8%	1,1%	7,8%	100,0%
	DEVA Partisi	2	3	5	5	6	4	4	29
		6,9%	10,3%	17,2%	17,2%	20,7%	13,8%	13,8%	100,0%
	Gelecek Partisi	4	0	4	3	2	1	2	16
		25,0%	0,0%	25,0%	18,8%	12,5%	6,3%	12,5%	100,0%
	Zafer Partisi	8	8	14	11	8	3	8	60
		13,3%	13,3%	23,3%	18,3%	13,3%	5,0%	13,3%	100,0%
Saadet Partisi	1	0	1	0	3	2	1	8	
	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	37,5%	25,0%	12,5%	100,0%	
Yeniden Refah Partisi	5	10	13	9	5	0	0	42	
	11,9%	23,8%	31,0%	21,4%	11,9%	0,0%	0,0%	100,0%	
Diğer	34	16	31	23	15	4	39	162	
	21,0%	9,9%	19,1%	14,2%	9,3%	2,5%	24,1%	100,0%	
Total		183	237	189	161	149	54	130	1103
		16,6%	21,5%	17,1%	14,6%	13,5%	4,9%	11,8%	100,0%

3.10. Parlamenter Sisteme Geçiş Teklifi Muhalefet Seçmenleri Tarafından Yüksek Kabul Görüyor

Altılı Masa tarafından önerilen ve parlamenter sisteme geçişin öne çıktığı anayasa değişiklik paketi Yeniden Refah Partisi dışındaki tüm muhalif partilere oy verecek seçmenler tarafından yüksek düzeyde kabul görmektedir. CHP'ye oy verecek seçmenlerin yaklaşık yüzde 64'ü, İyi Parti'ye oy verecek olanların yaklaşık yüzde 62'si, HDP'ye oy vereceklerin yaklaşık yüzde 61'i, DEVA Partisine oy vereceklerin yaklaşık yüzde 81'i, Gelecek Partisine oy vereceklerin yaklaşık yüzde 56'sı, Saadet Partisine oy vereceklerin tamamı, Zafer Partisi'ne oy vereceklerin yaklaşık yüzde 37'si ve Yeniden Refah Partisine oy verecek olanların yüzde 7'si anayasa değişiklik teklifinin başarılı olduğunu düşmektedir. AK Partiye oy vereceklerin yaklaşık yüzde 5'i ve MHP'ye oy verecek olanların ise 11'i yapılan değişiklik teklifini başarılı bulmuştur (Grafik 22/Tablo 10).

Grafik 22: Partilere Göre Oy Dağılımı ve Altılı Masa Anayasa Teklifi

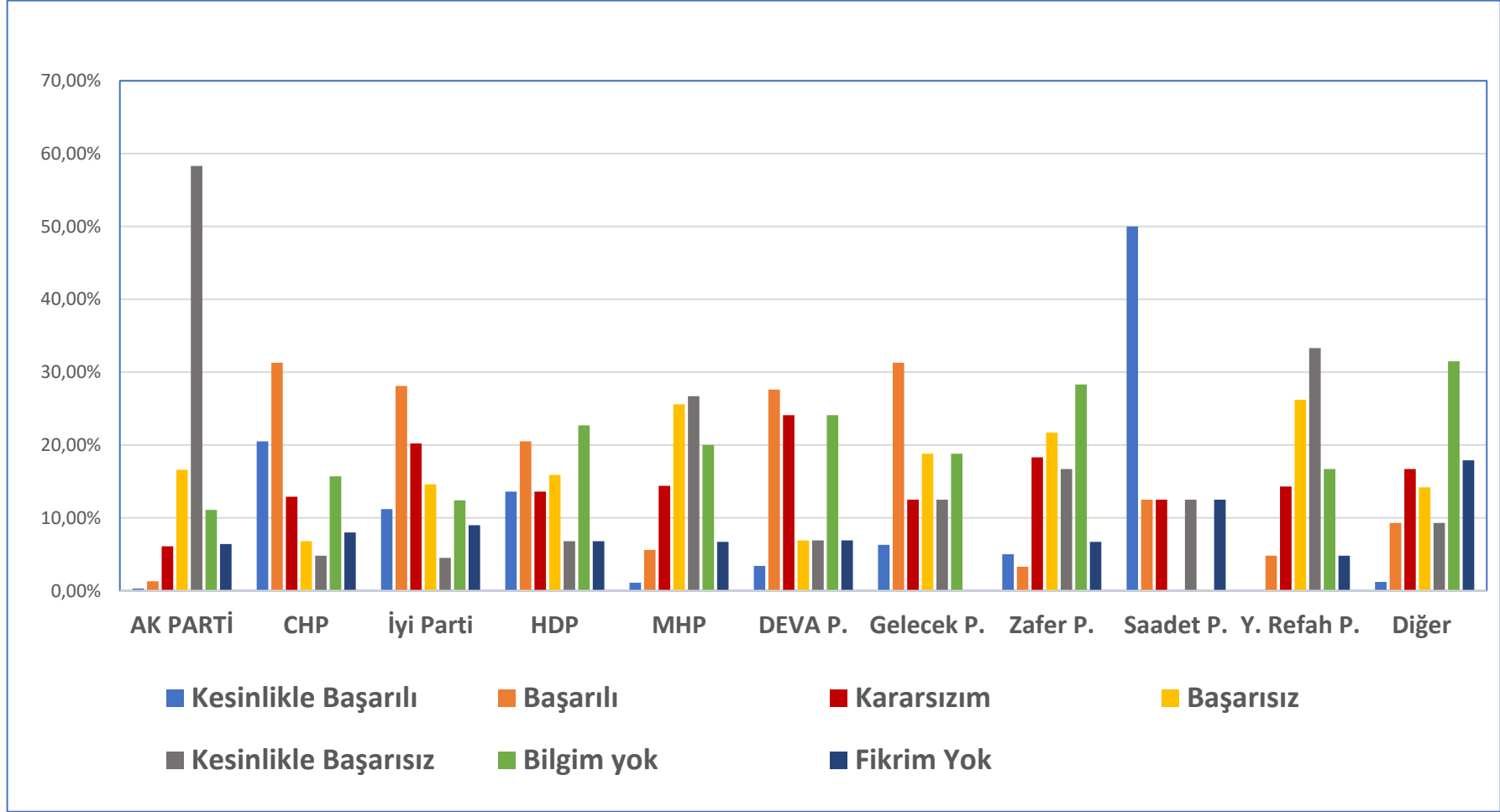
Tablo 10: Partilere Göre Oy Dağılımı ve Altılı Masa Anayasa Teklifi

		Altılı Masa olarak bilinen muhalefet grubunun açıklamış olduğu anayasa değişikliği paketi (parlamentar sistemine geçiş) vaadiyle ilgili ne düşünüyorsunuz?							Toplam
		Kesinlikle Başarılı	Başarılı	Kararsızım	Başarısız	Kesinlikle Başarısız	Bilgim Yok	Fikrim Yok	
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	2	13	30	68	155	25	21	314
		0,6%	4,1%	9,6%	21,7%	49,4%	8,0%	6,7%	100,0%
	CHP	72	92	37	6	4	21	17	249
		28,9%	36,9%	14,9%	2,4%	1,6%	8,4%	6,8%	100,0%
	İyi Parti	32	23	14	6	3	3	8	89
		36,0%	25,8%	15,7%	6,7%	3,4%	3,4%	9,0%	100,0%
	HDP	5	22	6	4	1	3	3	44
		11,4%	50,0%	13,6%	9,1%	2,3%	6,8%	6,8%	100,0%
	MHP	5	5	17	20	24	12	7	90
		5,6%	5,6%	18,9%	22,2%	26,7%	13,3%	7,8%	100,0%
	DEVA Partisi	9	15	2	0	1	1	1	29
		31,0%	51,7%	6,9%	0,0%	3,4%	3,4%	3,4%	100,0%
	Gelecek Partisi	0	9	3	3	0	1	0	16
		0,0%	56,3%	18,8%	18,8%	0,0%	6,3%	0,0%	100,0%
	Zafer Partisi	7	16	11	11	2	9	4	60
		11,7%	26,7%	18,3%	18,3%	3,3%	15,0%	6,7%	100,0%
	Saadet Partisi	5	3	0	0	0	0	0	8
		62,5%	37,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Yeniden Refah Partisi	2	1	11	8	13	6	1	42
		4,8%	2,4%	26,2%	19,0%	31,0%	14,3%	2,4%	100,0%
Diğer	9	32	30	14	10	36	31	162	
	5,6%	19,8%	18,5%	8,6%	6,2%	22,2%	19,1%	100,0%	
Toplam	148	231	161	140	213	117	93	1103	
	13,4%	20,9%	14,6%	12,7%	19,3%	10,6%	8,4%	100,0%	

3.11. CHP'nin Ekonomi Vizyon Belgesini CHP'li Seçmenin Yarısı Başarılı Buldu

CHP'nin açıkladığı Ekonomi Vizyon Belgesi seçimde CHP'ye oy vereceğini söyleyen seçmenlerin yaklaşık yüzde 51'i başarılı bulmuştur. Diğer muhalefet partilerine bakıldığında ise İyi Parti seçmenlerinin yüzde 39'u, HDP'ye oy verenlerin yüzde 34'ü, DEVA Partisine oy vereceklerin yüzde 31'i, Gelecek Partisine oy vereceklerin yüzde 37'si, Saadet Partisine oy vereceklerin yüzde 62'si, Zafer Partisine oy vereceklerin yüzde 8'i ve Yeniden Refah Partisine oy vereceklerin yüzde 5'i açıklanan belgeyi başarılı bulmuşlardır. Bunu karşın AK Parti seçmenlerinin yüzde 1,6'sı ve MHP'ye oy vereceklerin yüzde 7'si açıklanan Ekonomi Vizyon Belgesini başarılı bulmuşlardır (Grafik 23 / Tablo 11).

Grafik 23: Parti Oy Dağılımları ve CHP Ekonomi Vizyon Belgesi

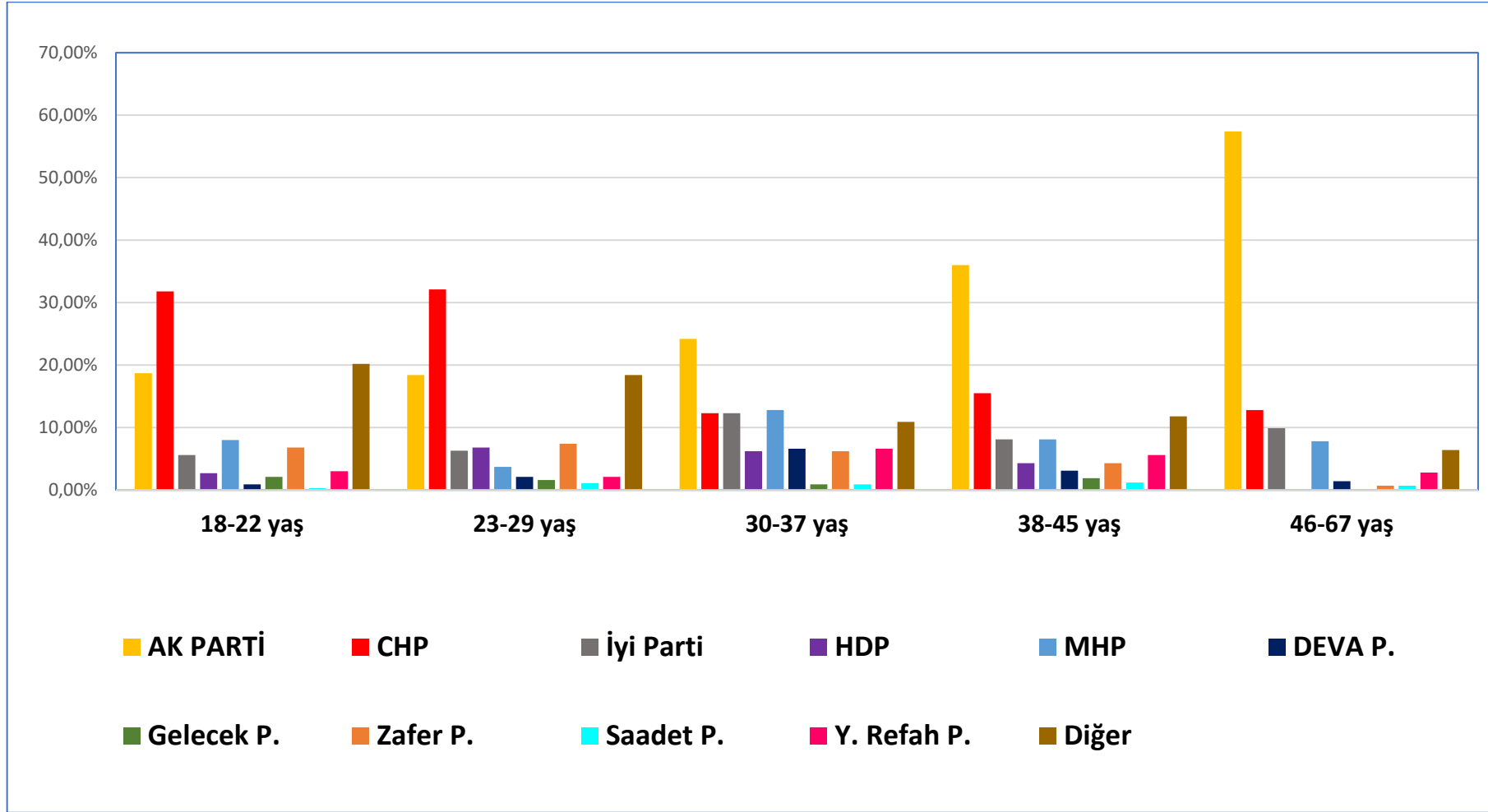
Tablo 11: Parti Oy Dağılımları ve CHP Ekonomi Vizyon Belgesi

		CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun açıkladığı vizyon belgesiyle ilgili düşünceniz nedir?						Total	
		Kesinlikle Başarılı	Başarılı	Kararsızım	Başarısız	Kesinlikle Başarısız	Bilgim Yok		Fikrim Yok
Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?	AK Parti	1	4	19	52	183	35	20	314
		0,3%	1,3%	6,1%	16,6%	58,3%	11,1%	6,4%	100,0%
	CHP	51	78	32	17	12	39	20	249
		20,5%	31,3%	12,9%	6,8%	4,8%	15,7%	8,0%	100,0%
	İyi Parti7	10	25	18	13	4	11	8	89
		11,2%	28,1%	20,2%	14,6%	4,5%	12,4%	9,0%	100,0%
	HDP	6	9	6	7	3	10	3	44
		13,6%	20,5%	13,6%	15,9%	6,8%	22,7%	6,8%	100,0%
	MHP	1	5	13	23	24	18	6	90
		1,1%	5,6%	14,4%	25,6%	26,7%	20,0%	6,7%	100,0%
	DEVA Partisi	1	8	7	2	2	7	2	29
		3,4%	27,6%	24,1%	6,9%	6,9%	24,1%	6,9%	100,0%
	Gelecek Partisi	1	5	2	3	2	3	0	16
		6,3%	31,3%	12,5%	18,8%	12,5%	18,8%	0,0%	100,0%
	Zafer Partisi	3	2	11	13	10	17	4	60
		5,0%	3,3%	18,3%	21,7%	16,7%	28,3%	6,7%	100,0%
	Saadet Partisi	4	1	1	0	1	0	1	8
		50,0%	12,5%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%	100,0%
Yeniden Refah Partisi	0	2	6	11	14	7	2	42	
	0,0%	4,8%	14,3%	26,2%	33,3%	16,7%	4,8%	100,0%	
Diğer	2	15	27	23	15	51	29	162	
	1,2%	9,3%	16,7%	14,2%	9,3%	31,5%	17,9%	100,0%	
Total		80	154	142	164	270	198	95	1103
		7,3%	14,0%	12,9%	14,9%	24,5%	18,0%	8,6%	100,0%

3.12. 29 Yaş ve Altı Yaş Gruplarında CHP Önde

29 yaş ve altındaki yaş gruplarında yer alan seçmenlerin çoğunluğu CHP'ye oy vereceğini söylerken 30 yaş ve üzeri seçmenlerin çoğunluğu AK Partiye oy vereceğini belirtmiştir. 18 – 22 yaş grubunda CHP 31,8 oy alırken AK Parti yüzde 18,7 ve 23-29 yaş grubunda CHP yüzde 32,1, AK Parti yüzde 18,4 oy almıştır. 30-37 yaş grubunda araştırmaya katılanların yüzde 24,2'si AK Partiye, yüzde 12,3'ü CHP'ye; 38-45 yaş grubunda araştırmaya katılanların yüzde 36'sı AK Partiye, yüzde 15,5'i CHP'ye ve 46-67 yaş grubunda araştırmaya katılanların yüzde 54,4'ü AK Partiye, yüzde 12,8'i CHP'ye oy vereceğini belirtmiştir. Dolayısıyla yaş gruplarında en yüksek oyu alan ilk iki parti olan AK Parti ve CHP karşılaştırıldığında araştırmaya katılanların yaşları arttıkça AK Parti'nin, yaşları azaldıkça CHP'nin oyu artmaktadır (Grafik 24/ Tablo 12).

Grafik 24: Deneklerin Yaş Düzeylerine göre Parti Oy Dağılımları

Tablo 12: Deneklerin Yaş Düzeylerine göre Parti Oy Dağılımları

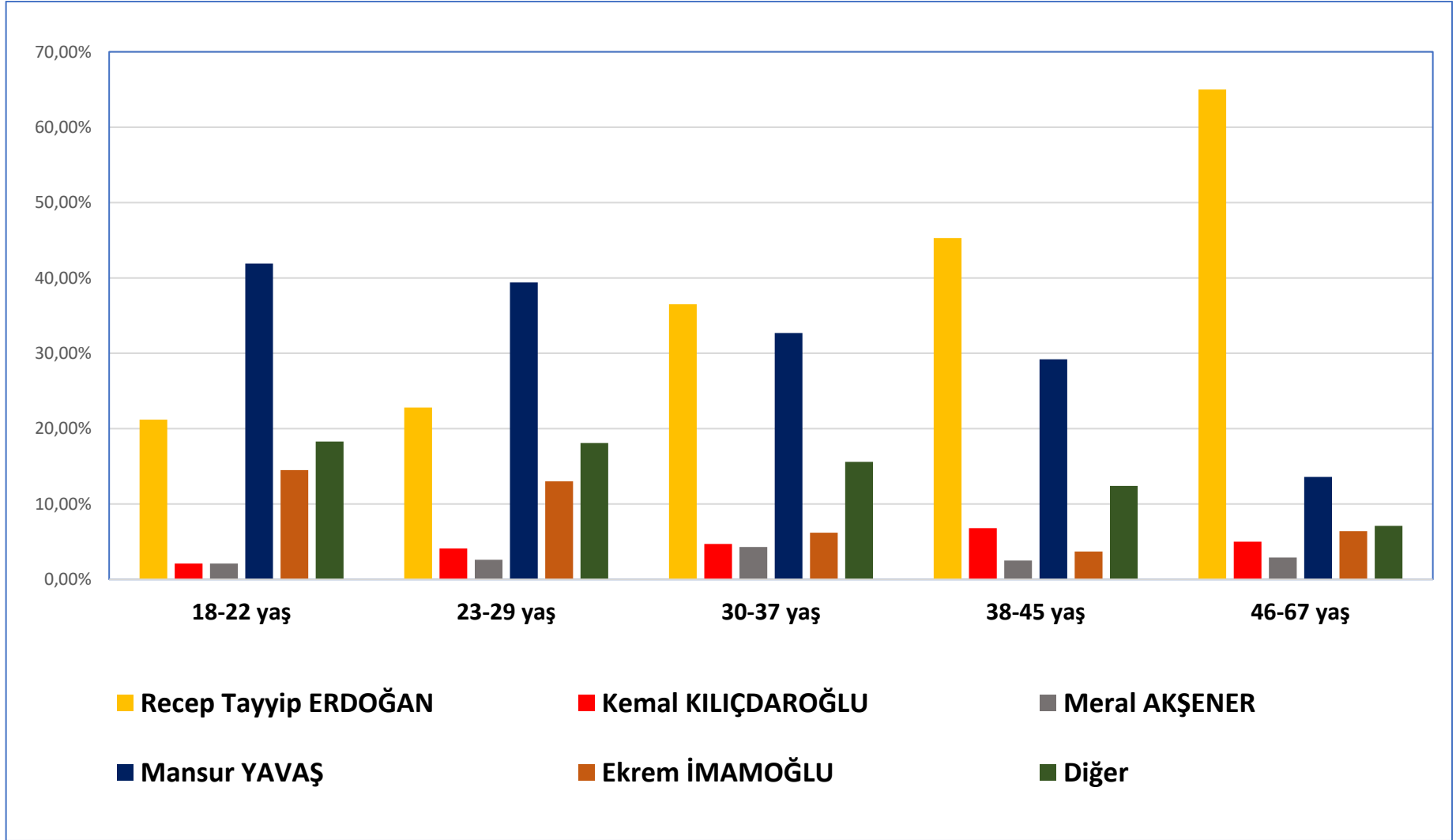
		Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?											Total
		AK Parti	CHP	İyi Parti	HDP	MHP	DEVA Partisi	Gelecek Partisi	Zafer Partisi	Saadet Partisi	Yeniden Refah Partisi	Diğer	
Araştırmaya Katılanların Yaşları	18-22 Yaş	63	107	19	9	27	3	7	23	1	10	68	337
		18,7%	31,8%	5,6%	2,7%	8,0%	0,9%	2,1%	6,8%	0,3%	3,0%	20,2%	100,0%
	23-29 yaş	35	61	12	13	7	4	3	14	2	4	35	190
		18,4%	32,1%	6,3%	6,8%	3,7%	2,1%	1,6%	7,4%	1,1%	2,1%	18,4%	100,0%
	30-37 yaş	51	26	26	13	27	14	2	13	2	14	23	211
		24,2%	12,3%	12,3%	6,2%	12,8%	6,6%	0,9%	6,2%	0,9%	6,6%	10,9%	100,0%
	38-45 yaş	58	25	13	7	13	5	3	7	2	9	19	161
		36,0%	15,5%	8,1%	4,3%	8,1%	3,1%	1,9%	4,3%	1,2%	5,6%	11,8%	100,0%
	46-67 yaş	81	18	14	0	11	2	0	1	1	4	9	141
		57,4%	12,8%	9,9%	0,0%	7,8%	1,4%	0,0%	0,7%	0,7%	2,8%	6,4%	100,0%
	Total	288	237	84	42	85	28	15	58	8	41	154	1040
		27,7%	22,8%	8,1%	4,0%	8,2%	2,7%	1,4%	5,6%	0,8%	3,9%	14,8%	100,0%

3.13. Seçmenler Yaşlandıkça Erdoğan; Gençleştikçe Yavaş ve İmamoğlu Önde

Araştırmaya katılanların yaşları arttıkça Recep Tayyip ERDOĞAN'ın oyları artarken yaş düzeyleri azaldıkça Mansur YAVAŞ ve Ekrem İMAMOĞLU oyları artmaktadır. Bununla birlikte muhalefet grubu adayları kendi içlerinde karşılaştırıldıklarında seçmenlerin yaşları arttıkça Kemal KILIÇDAROĞLU'nun oyu artarken azaldıkça Mansur YAVAŞ ve Ekrem İMAMOĞLU'nun oyu artmaktadır.

Recep Tayyip ERDOĞAN 18-22 yaş grubu seçmenlerinde yüzde 21, 23-29 yaş grubunda yüzde 23, 30-37 yaş grubunda yüzde 36, 38-45 yaş grubunda yüzde 45 ve 46-67 yaş grubunda yüzde 65 oy almaktadır. Mansur YAVAŞ 18-22 yaş grubunda yüzde 42, 23-29 yaş grubunda yüzde 39, 30-37 yaş grubunda yüzde 33, 38-45 yaş grubunda yüzde 29 ve 46-67 yaş grubunda yüzde 14 oy almıştır. Ekrem İMAMOĞLU ise 18-22 yaş grubunda yüzde 14, 23-29 yaş grubunda yüzde 13, 30-37 yaş grubunda yüzde 6, 38-45 yaş grubunda yüzde 4 ve 46-67 yaş grubunda yüzde altı oy almıştır (Grafik 25/ Tablo 13).

Grafik 25: Araştırmaya Katılanların Yaşları ve Aday Tercihleri

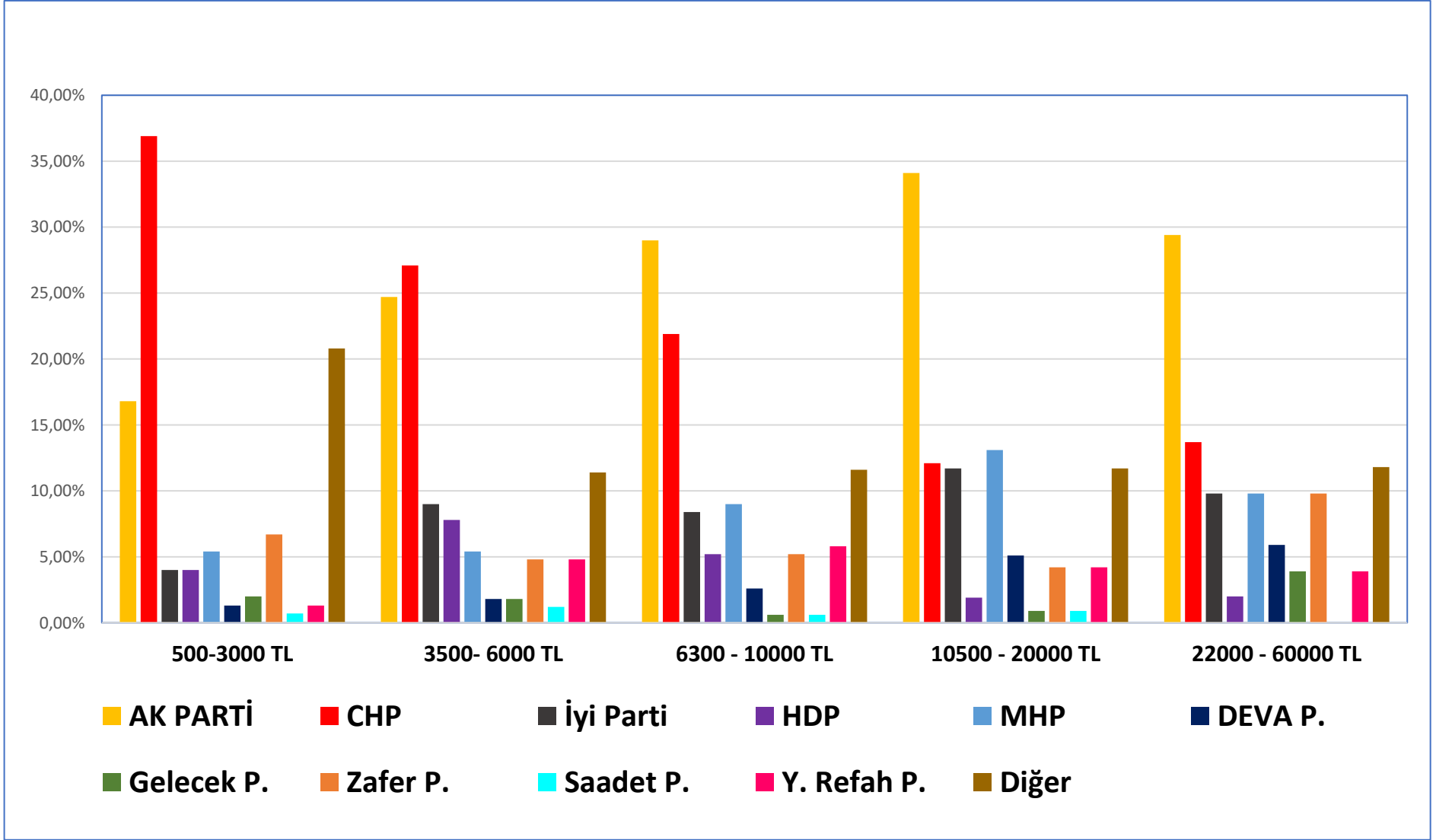
Tablo 13: Araştırmaya Katılanların Yaşları ve Aday Tercihleri

		Bu Pazar seçim olsa aşağıdaki isimlerden hangisine cumhurbaşkanı olarak oy verirsiniz?						Total	
		Recep Tayyip ERDOĞAN	Kemal KILIÇDAROĞLU	Meral AKŞENER	Mansur YAVAŞ	Ekrem İMAMOĞLU	Diğer		
Araştırmaya Katılanların Yaş Dağılımları	18-22 Yaş	72	7	7	142	49	62	339	
		21,2%	2,1%	2,1%	41,9%	14,5%	18,3%	100,0%	
	23-29 yaş	44	8	5	76	25	35	193	
		22,8%	4,1%	2,6%	39,4%	13,0%	18,1%	100,0%	
	30-37 yaş	77	10	9	69	13	33	211	
		36,5%	4,7%	4,3%	32,7%	6,2%	15,6%	100,0%	
	38-45 yaş	73	11	4	47	6	20	161	
		45,3%	6,8%	2,5%	29,2%	3,7%	12,4%	100,0%	
	46-67 yaş	91	7	4	19	9	10	140	
		65,0%	5,0%	2,9%	13,6%	6,4%	7,1%	100,0%	
	Total		357	43	29	353	102	160	1044
			34,2%	4,1%	2,8%	33,8%	9,8%	15,3%	100,0%

3.14. Gelir Arttıkça AK Parti, Azaldıkça CHP Daha Fazla Oy Alıyor

Araştırmaya katılanların gelir durumlarına göre hangi partiye oy verecekleri karşılaştırıldığında; AK Parti gelir arttıkça daha yüksek; CHP ise gelir azaldıkça daha yüksek oy almaktadır. Gelirini 500-3000 TL diyenlerin yüzde 17'si AK Parti'ye, yüzde 37'si CHP'ye; 3500-6000 TL diyenlerin yüzde 24'i AK Parti'ye, yüzde 27'si CHP'ye; 6300-10000 TL diyenlerin yüzde 29'u AK Parti'ye, yüzde 22'si CHP'ye, 10500-20000 TL geliri olanların yüzde 34'ü AK Partiye, yüzde 12'si CHP'ye ve 22000-60000 TL diyenlerin yüzde 29'u AK Parti'ye, yüzde 14'ü CHP'ye oy vereceğini belirtmiştir (Grafik 26/ Tablo 14).

Grafik 26: Araştırmaya Katılanların Geliri ve Partilerin Oy Dağılımları

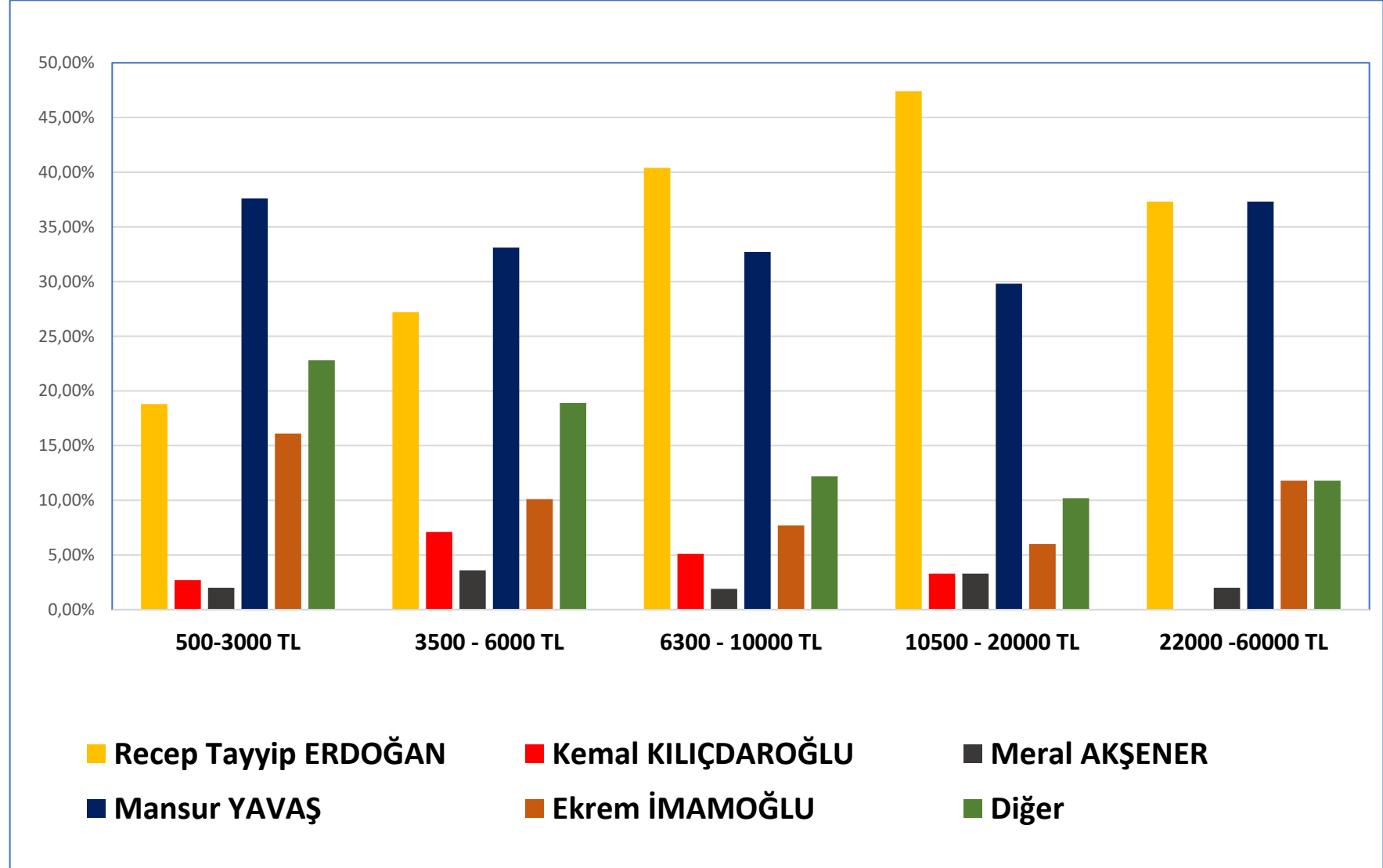
Tablo 14: Araştırmaya Katılanların Geliri ve Partilerin Oy Dağılımları

		Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?										Total		
		AK Parti	CHP	İyi Parti	HDP	MHP	DEVA Partisi	Gelecek Partisi	Zafer Partisi	Saadet Partisi	Yeniden Refah Partisi	Diğer		
Araştırmaya Katılanların Aylık Gelirleri	500-3000 TL	25	55	6	6	8	2	3	10	1	2	31	149	
		16,8%	36,9%	4,0%	4,0%	5,4%	1,3%	2,0%	6,7%	0,7%	1,3%	20,8%	100,0 %	
	3500-6000 TL	41	45	15	13	9	3	3	8	2	8	19	166	
		24,7%	27,1%	9,0%	7,8%	5,4%	1,8%	1,8%	4,8%	1,2%	4,8%	11,4%	100,0 %	
	6300-10000 TL	45	34	13	8	14	4	1	8	1	9	18	155	
		29,0%	21,9%	8,4%	5,2%	9,0%	2,6%	0,6%	5,2%	0,6%	5,8%	11,6%	100,0 %	
	10500-20000 TL	73	26	25	4	28	11	2	9	2	9	25	214	
		34,1%	12,1%	11,7%	1,9%	13,1%	5,1%	0,9%	4,2%	0,9%	4,2%	11,7%	100,0 %	
	22000-60000 TL	15	7	5	1	5	3	2	5	0	2	6	51	
		29,4%	13,7%	9,8%	2,0%	9,8%	5,9%	3,9%	9,8%	0,0%	3,9%	11,8%	100,0 %	
	Total		199	167	64	32	64	23	11	40	6	30	99	735
			27,1%	22,7%	8,7%	4,4%	8,7%	3,1%	1,5%	5,4%	0,8%	4,1%	13,5%	100,0 %

3.15. Gelir Arttıkça Muhalefet Adaylarının Oyu Azalıyor

En fazla oyu alan ilk üç sıradaki aday araştırmaya katılanların oy tercihleri ve gelirleri bağlamında bir karşılaştırma yapıldığında muhtemel muhalefet adayları Mansur YAVAŞ ve Ekrem İMAMOĞLU genellikle gelir arttıkça daha az oy alırken Recep Tayyip Erdoğan gelir arttıkça oyu da artmaktadır. Gelirini 500-3000 TL diyenlerin yüzde 19'u ERDOĞAN'a, yüzde 38'i YAVAŞ'a, yüzde 16'sı İmamoğlu'na; gelirini 3500-6000 TL diyenlerin yüzde 27'si ERDOĞAN'a, yüzde 33'ü YAVAŞ'a, yüzde 10'u İMAMOĞLU'na; gelirini 6300-10000 TL diyenlerin yüzde 40'ı ERDOĞAN'a, yüzde 33'ü YAVAŞ'a, yüzde 7'si İMAMOĞLU'na, 10500-20000 TL diyenlerin yüzde 47'si ERDOĞAN'a, yüzde 30'u YAVAŞ'a, yüzde 6'sı İMAMOĞLU'na ve gelirini 22000 – 60000 TL diyenlerin yüzde 37'si ERDOĞAN'a, yüzde 37'si YAVAŞ'a ve yüzde 12'si İMAMOĞLU'na oy vereceğini belirtmiştir (Grafik 27/ Tablo 15).

Grafik 27: Araştırmaya Katılanların Geliri ve Oy Tercihleri

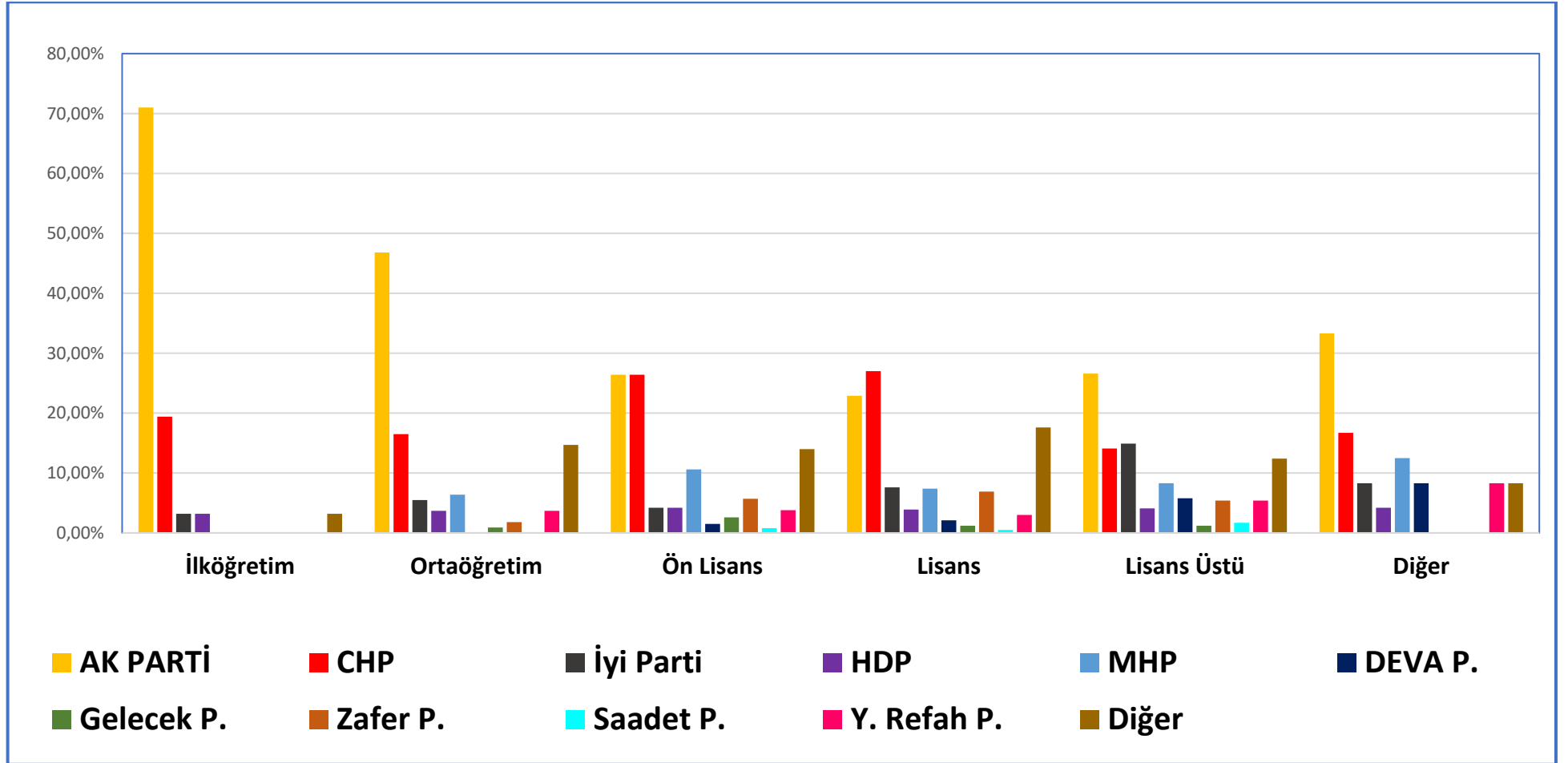
Tablo 15: Araştırmaya Katılanların Geliri ve Oy Tercihleri

		Bu Pazar seçim olsa aşağıdaki isimlerden hangisine cumhurbaşkanı olarak oy verirsiniz?						Total	
		Recep Tayyip ERDOĞAN	Kemal KILIÇDAROĞLU	Meral AKŞENER	Mansur YAVAS	Ekrem İMAMOĞLU	Diğer		
Araştırmaya katılanların gelirleri	500-3000 TL	28	4	3	56	24	34	149	
		18,8%	2,7%	2,0%	37,6%	16,1%	22,8%	100,0%	
	3500-6000 TL	46	12	6	56	17	32	169	
		27,2%	7,1%	3,6%	33,1%	10,1%	18,9%	100,0%	
	6300-10000 TL	63	8	3	51	12	19	156	
		40,4%	5,1%	1,9%	32,7%	7,7%	12,2%	100,0%	
	10500-20000 TL	102	7	7	64	13	22	215	
		47,4%	3,3%	3,3%	29,8%	6,0%	10,2%	100,0%	
	22000-60000 TL	19	0	1	19	6	6	51	
		37,3%	0,0%	2,0%	37,3%	11,8%	11,8%	100,0%	
	Total		258	31	20	246	72	113	740
			34,9%	4,2%	2,7%	33,2%	9,7%	15,3%	100,0%

3.16. İlköğretim ve Ortaöğretim Düzeyinde Muhalefetin Oyu Düşük

Genellikle araştırmaya katılanların eğitim seviyesi yükseldikçe AK Parti'nin oyu azalırken, CHP'nin oyları artmaktadır. Araştırmada AK Parti ilköğretim grubunun yüzde 71'nin, ortaöğretim grubunun yüzde 46,8'inin, önlisans grubunun yüzde 26,4'ünün, lisans grubunun yüzde 22,9'unun ve lisansüstü grubunun yüzde 26,6'sının oyunu almaktadır. CHP ise İlköğretim grubunun yüzde 19,4'ünün, ortaöğretim grubunun yüzde 16,5'inin, önlisans grubunun yüzde 26,4'ünün, lisans grubunun yüzde 27'sinin ve lisansüstü grubunun yüzde 14,1'inin oyunu almaktadır. Diğer muhalefet partilerine bakıldığında ilköğretim ve ortaöğretim eğitim düzeyine sahip olan araştırmaya katılanlardan genel olarak oldukça düşük oranlarda tercih edildikleri görülmüştür (Grafik 28/ Tablo 16).

Grafik 28: Araştırmaya Katılanların Geliri ve Oy Tercihleri

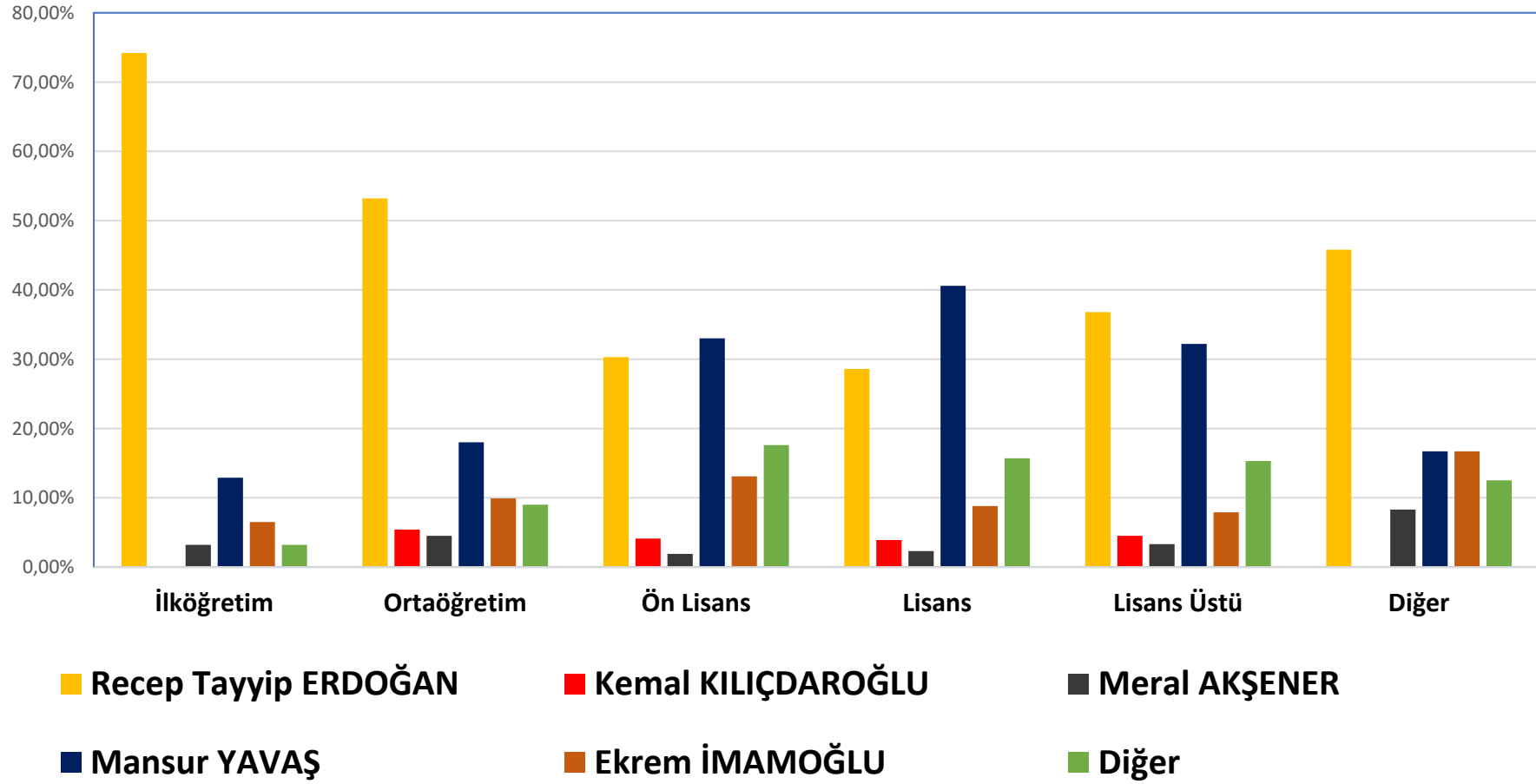
Tablo 16: Araştırmaya Katılanların Eğitim Düzeyi ve Parti Oy Dağılımları

		Bu Pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz?											Toplam
		AK Parti	CHP	İyi Parti	HDP	MHP	DEVA Partisi	Gelecek Partisi	Zafer Partisi	Saadet Partisi	Yeniden Refah Partisi	Diğer	
Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumları	İlköğretim	22	6	1	1	0	0	0	0	0	0	1	31
		71,0%	19,4%	3,2%	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,2%	100,0%
	Ortaöğretim	51	18	6	4	7	0	1	2	0	4	16	109
		46,8%	16,5%	5,5%	3,7%	6,4%	0,0%	0,9%	1,8%	0,0%	3,7%	14,7%	100,0%
	Önlisans	70	70	11	11	28	4	7	15	2	10	37	265
		26,4%	26,4%	4,2%	4,2%	10,6%	1,5%	2,6%	5,7%	0,8%	3,8%	14,0%	100,0%
	Lisans	99	117	33	17	32	9	5	30	2	13	76	433
		22,9%	27,0%	7,6%	3,9%	7,4%	2,1%	1,2%	6,9%	0,5%	3,0%	17,6%	100,0%
	Lisansüstü	64	34	36	10	20	14	3	13	4	13	30	241
		26,6%	14,1%	14,9%	4,1%	8,3%	5,8%	1,2%	5,4%	1,7%	5,4%	12,4%	100,0%
Diğer	8	4	2	1	3	2	0	0	0	2	2	24	
	33,3%	16,7%	8,3%	4,2%	12,5%	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	8,3%	8,3%	100,0%	
Total		314	249	89	44	90	29	16	60	8	42	162	1103
		28,5%	22,6%	8,1%	4,0%	8,2%	2,6%	1,5%	5,4%	0,7%	3,8%	14,7%	100,0%

3.17. Eğitim Seviyesi Yükseldikçe ERDOĞAN'ın Oyu Düşüyor

Araştırmaya katılanların eğitim düzeyleri ile oy oranları arasındaki değişime bakıldığında en oranlı değişimin Recep Tayyip ERDOĞAN'da olduğu söylenebilir. Genel olarak bakıldığında Recep Tayyip ERDOĞAN'ın oyları araştırmaya katılanların eğitim düzeyleri yükseldikçe düşüyor. Ancak lisansüstü eğitim düzeyine sahip olanlarda oyları tekrar artış gösteriyor. Recep Tayyip ERDOĞAN ilköğretim grubunun yüzde 74,2'sinin; ortaöğretim grubunun yüzde 53,2'sinin; önlisans grubunun yüzde 30,3'ünün, lisans grubunun yüzde 28,6'sının ve lisansüstü grubunun yüzde 36,8'inin oyunu almaktadır. Diğer muhtemel adaylara bakıldığında ise eğitim düzeyinin yükselmesi ve azalmasına göre oranlı bir değişim olmasa da araştırmaya katılanlardan eğitim düzeyi yüksek olanların genel olarak muhalif grubunun muhtemel adaylarına oy verdikleri söylenebilir. Örneğin muhalefetin adı geçen adaylarından olan Mansur YAVAŞ ilköğretim grubunun yüzde 13'ünün; ortaöğretim grubunun yüzde 18'inin; önlisans grubunun yüzde 33'ünün; lisans grubunun yüzde 40'ünün ve lisansüstü grubunun yüzde 32'sinin oyunu almaktadır (Grafik 29 / Tablo 17).

Grafik 29: Eğitim Düzeyi ve Olası Adayların Oy Dağılımları

Tablo 17: Eğitim Düzeyi ve Olası Adayların Oy Dağılımları

		Bu Pazar seçim olsa aşağıdaki isimlerden hangisine cumhurbaşkanı olarak oy verirsiniz?						Toplam	
		Recep Tayyip ERDOĞAN	Kemal KILIÇDAROĞLU	Meral AKŞENER	Mansur YAVAŞ	Ekrem İMAMOĞLU	Diğer		
Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumları	İlköğretim	23	0	1	4	2	1	31	
		74,2%	0,0%	3,2%	12,9%	6,5%	3,2%	100,0%	
	Ortaöğretim	59	6	5	20	11	10	111	
		53,2%	5,4%	4,5%	18,0%	9,9%	9,0%	100,0%	
	Önlisans	81	11	5	88	35	47	267	
		30,3%	4,1%	1,9%	33,0%	13,1%	17,6%	100,0%	
	Lisans	124	17	10	176	38	68	433	
		28,6%	3,9%	2,3%	40,6%	8,8%	15,7%	100,0%	
	Lisansüstü	89	11	8	78	19	37	242	
		36,8%	4,5%	3,3%	32,2%	7,9%	15,3%	100,0%	
	Diğer	11	0	2	4	4	3	24	
		45,8%	0,0%	8,3%	16,7%	16,7%	12,5%	100,0%	
	TOPLAM		387	45	31	370	109	166	1108
			34,9%	4,1%	2,8%	33,4%	9,8%	15,0%	100,0%

4. Genel Değerlendirme

Araştırma sonuçlarıyla ilgili kısa ve öz bir değerlendirme yapıldığında genel olarak şu sonuçlara ulaşılmaktadır:

- Çeşitli gündemlerle ilgili olarak ve oy dağılımları bakımından AK Partiye oy vereceğini söyleyen seçmenlerde yüksek düzeyde bir pekişme söz konusudur. Partilerine bağlılıkları ve partilerinin politikalarını destekleme oranları muhalefet partilerine oy vereceğini söyleyen seçmenlere göre daha yüksektir. Bu bağlamda iktidar partilerine oy verecek seçmenlerin seçimi Cumhur İttifakının kazanacağı konusunda inancının daha yüksek olduğu görülmüştür. Aynı şekilde Cumhurbaşkanlığı Seçiminde Recep Tayyip ERDOĞAN'a oy verecek seçmenler seçimi kazanacakları konusunda daha yüksek bir inanca sahiptir.
- Tüm seçmenler açısından düşünüldüğünde muhalefetin oylarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem parti dağılımları bakımından hem de aday isimleri bakımından muhalefetin daha avantajlı olduğu anlaşılmaktadır.
- Cumhur İttifakı ve Altılı Masa grubundaki partilerin toplamdaki oyları birbirine yakın bir seyir izlemektedir. Ancak diğer muhalefet grubunda yer alan partilerin oylarının büyük bir çoğunluğunu Altılı Masanın alacağı görülmektedir. Ayrıca HDP'ye oy veren seçmenin Kemal

KILIÇDAROĞLU ve Ekrem İMAMOĞLU'nu daha yüksek oranlarda tercih ettiği görülmüştür.

- Altılı Masadaki oy oranı yüksek ilk iki parti olan CHP ve İyi Parti Genel Başkanları kendi partilerine oy vereceğini söyleyen seçmenlerden Mansur YAVAŞ ve Ekrem İMAMOĞLU'na oranla çok daha düşük bir oy almaktadır. Altılı Masa grubunda en yüksek oyu Mansur YAVAŞ almaktadır.
- Genç seçmenler çoğunlukla CHP'yi tercih ederken; seçmenlerin yaşları ilerledikçe AK Partiyi destekleme oranının arttığı görülmektedir.
- Araştırmaya katılanların yaşı ilerledikçe Recep Tayyip ERDOĞAN'ın oyu artmaktadır. Buna karşın seçmenlerin yaşı küçüldükçe YAVAŞ ve İMAMOĞLUNUN oyları artmaktadır.
- Araştırmaya katılanların gelir düzeyi arttıkça AK Parti'nin; gelir düzeyi azaldıkça CHP'nin oyları artmaktadır. Ayrıca gelir düzeyi arttıkça Altılı Masa adaylarının oyları düşmektedir.
- İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde muhalefetin oyları iktidara göre oldukça düşüktür. Bununla birlikte eğitim seviyesi yükseldikçe Recep Tayyip ERDOĞAN'ın oyları azalmaktadır.
- AK Parti seçmenin büyük bir çoğunluğu AK Parti grubunun anayasa telif paketi için HDP ile görüşmesini desteklememektedir.
- Araştırmaya katılanların tamamı açısından Cumhurbaşkanı adayında bulunması gereken en önemli özelliğin “ekonomik sorunları çözecek bilgi, beceri ve yetkinlikte olmak” olduğu görülmüştür. Bunun dışında muhalefete oy verecek seçmenlerde “toplumun bütün kesimlerini kucaklayan bir siyaset diline sahip olmak” ve “kimseyi ötekileştirmemek” özellikleri öne çıkarken; Cumhur İttifakına oy verecek seçmenler açısından “milliyetçi ve muhafazakar olmak” özelliği de öne çıkmaktadır.
- Türkiye'nin en önemli sorunu “ekonomi” olarak görülürken ikinci sırada “adalet”, üçüncü sırada “eğitim” olduğu anlaşılmaktadır.
- Altılı masanın adayını belirlememiş olması araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu tarafından Altılı Masanın seçim başarısı konusunda olumsuz bir etki yapacağı düşünülmektedir. Özellikle Altılı Masaya oy vereceğini söyleyenlerin Altılı Masanın seçim başarısını olumsuz etkileyeceğini düşünmesi önemlidir.
- İktidarın başörtüsü politikası kendi seçmeninden büyük destek alırken; Altılı Masanın başörtüsüyle ilgili tutumu kendi seçmeninden iktidar kadar yüksek oranlarda destek bulmamaktadır.
- CHP'nin Ekonomi Vizyon Belgesi araştırmaya katılanlar tarafından genellikle başarılı bulunmamıştır.

- Altılı Masanın parlamenter sisteme geçişle ilgili hazırlamış olduğu anayasa teklif paketi seçmenlerin önemli bir bölümü tarafından başarılı bulunmuştur.